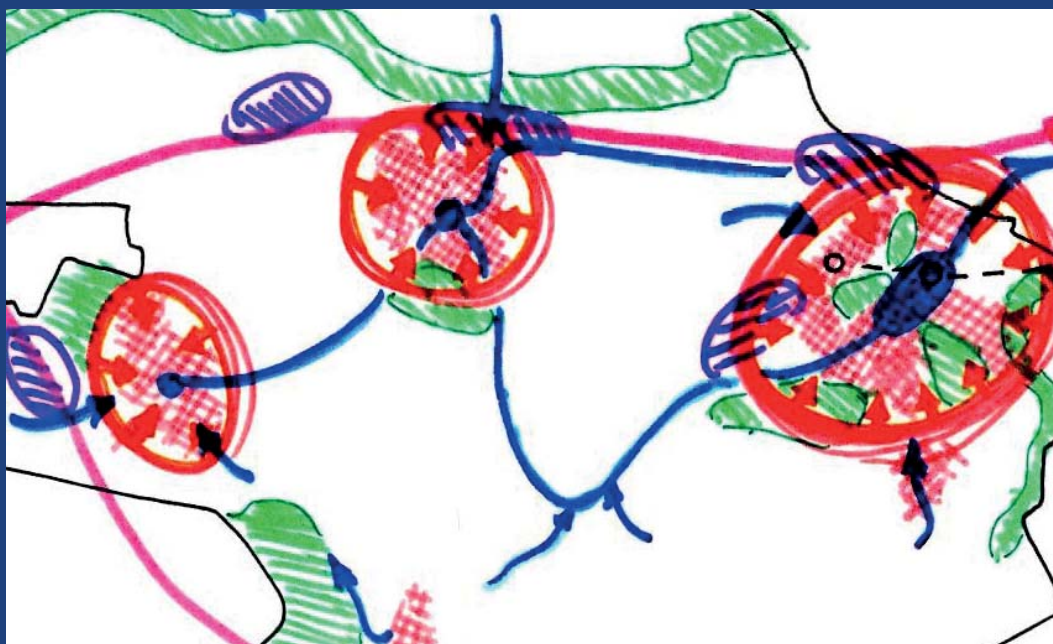

NURMIJÄRVI

*Nurmijärvi — omaleimaisten ja eheytyvien taajamien sekä
elinvoimaisten kyläkeskusten kasvava kunta*

Nurmijärven maankäytön kehityskuva 2040

Kunnanvaltuusto 25.05.2011 § 48

SISÄLTÖ

Johdanto	3
1 Maankäytön kehityskuvan keskeiset linjaukset	4
2 Kehityskuvan laadinnan vaiheet	8
2.1 Johtopäätökset	8
2.2 Ensimmäinen valtuustoseminaari	8
2.3 Rakennemallivaihtoehdot ja alustavat vaikutusten arviot	8
2.4 Toinen valtuustoseminaari	8
2.5 Kehityskuvaluonnos	9
3 Työn lähtökohdat	10
3.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	10
3.2 Maakuntakaavoitus	12
3.3 Maankäytön, liikenteen ja asumisen yhteistyö Helsingin seudulla	12
3.4 Kuntastrategia	14
4 Maankäytön kehityskuva 2040	16
4.1 Väkilukutavoite 2040	16
4.2 Kuntarakenne ja yhdyskuntarakenteen eheyttäminen	19
4.3 Taajamien ominaispiirteet	23
4.4 Asuntotuotanto ja talotyypit	26
4.5 Rakentamisen tehokkuus	30
4.6 Työpaikat ja työpaikkaomavaraisuus	30
4.7 Kauppa	34
4.8 Elinkeinoelämä	34
4.9 Liikkuminen ja liikenneverkko	36
4.10 Palvelut	38
4.11 Luonto ja maisema sekä kulttuuriympäristö	40
4.12 Virkistysalueet ja -reitit	43
4.13 Nurmijärvi seudulla	43
4.14 Arjen sujuvuus	44
4.15 Kunnan vetovoima	44
Kehityskuva havainnollistettuna	45

J

JOHDANTO

Nurmijärven vuonna 2009 hyväksytyn kuntastrategian 2010 – 2020 kriittisenä menestystekijänä on esitetty koko kunnan maankäytön kehityskuvan hyväksyminen. Strategian mukaan kehityskuvassa määritellään eri osa-alueiden väestö- ja työpaikka-suunnitteet sekä tärkeät liikenneyhteydet.

Kehityskuva määrittelee kunnan maankäytön suuret linjat ja yhdyskuntarakenteen kehittämisen painopisteet. Kehityskuva on strateginen maankäytön tavoitetila/linjaus. Kehityskuva koostuu raportista, joka sisältää kehittämis- ja muutoskohteita havainnollistavan karttakuvan. Kehityskuva ei ole kartalla esitetty maankäytön suunnitelma. Maankäytön kehityskuva toimii kunnan kehittämistä koskevana tahdonilmaisuna ja omana lähtökohtana myös seudullisessa suunnittelussa.

Kehityskuvan johtoajatuksena on varautuminen kasvuun, joka on kunnan elinvoimaisuutta ja kilpailukykyä ylläpitävä sekä samalla kunnan toiminnan ja talouden kannalta kohtuullisella tasolla. Kasvua ohjataan määrätietoisesti yhdyskuntarakennetta eheyttämällä vahvistamaan taajamien vetovoimaisuutta ja joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä. Näin painotettuna maankäytön kehityskuva tukee myös ilmastonmuutoksen ehkäisemistä.

Kehityskuva ohjaa osayleis- ja asemakaavojen laadintaa antaen niiden laadinnalle niin määrällisiä kuin laadullisia tavoitteita ja määräyksen luonteisia ohjeita. Kehityskuvaan ja kunnan palvelutuotantohjelmaan pohjautuen on tavoitteena laatia vuonna 2011 - 2012 palveluverkkosuunnitelma, jossa linjataan palvelutuotannon fyysisen toimintaympäristön tavoitetila tuleville vuosille.

Kehityskuvaa on valmisteltu elinkeino- ja kuntakehityskeskusten yleiskaavatiimissä kevästä 2010 alkaen. Kehityskuvaa on laadittu vuorovaikutteisesti luottamushenkilöiden, toimialojen ja kunta-laisten kanssa.

Kehityskuvan tavoitteissa ja linjauksissa ei ole toistettu valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteita eikä yleis- ja asemakaavojen laatimista koskevia maankäyttö- ja rakennuslain säännöksiä. Kehityskuvassa on nostettu esiin koko kunnan tasoiset tavoitteet ja linjaukset sekä otettu kantaa väestönkasvutavoitteeseen. Kehityskuvan vaikutusten arviointia on tehty jatkuvasti sen laadinnan eri vaiheissa ja arviointi on mukana kehityskuvareportin eri aihealueita koskevissa kohdissa. Saaduista lausunnoista on sisällytetty osioita tekstiin.

1

MAANKÄYTÖN KEHITYSKUVAN KESKEISET LINJAUKSET

NURMIJÄRVI

OMALEIMAISTEN JA EHEYTYVIEN TAAJAMIEN SEKÄ ELINVOIMAISTEN
KYLÄKESKUSTEN KASVAVA KUNTA.

I VÄESTÖTAVOITE 2040

Koko kunnan väkilukutavoite vuonna 2040 on 60 000 asukasta. Väestönkasvu tulevan 30 vuoden aikana on noin 20 000 asukasta. Kasvu on vuosittain keskimäärin noin 670 asukasta. Tämä tarkoittaa kymmenvuotiskaudella noin 6700 asukasta. Prosentuaalisesti kasvu on aluksi 1,7 % pienentyen lopuksi 1,1%:iin 670 asukkaan vuosikasvun toteutuessa.

ohjataan osayleiskaavoilla maaseudun kyläkeskukseen. Kasvun ohjaaminen kolmeen päätaajamaan on kokonaistaloudellisesti tarkasteltuna perustelluin tapa kunnan väestönkasvun sijoittamiseksi. Pääosin eheytyvä ja olemassa olevaan rakenteeseen kytkeytyvä rakentaminen vaatii vähiten uusien asuinalueiden avaamisesta syntyviä infrastruktuurin rakentamiskustannuksia. Kasvun keskittäminen taajamiin mahdollistaa palveluiden paremman saavutettavuuden sekä luo parhaiten edellytyksiä niiden monipuolistumiselle sekä joukkoliikenteen kehittymiselle.

II KUNTARAKENNE JA YHDYSKUNTARAKENTEEN EHEYTTÄMINEN

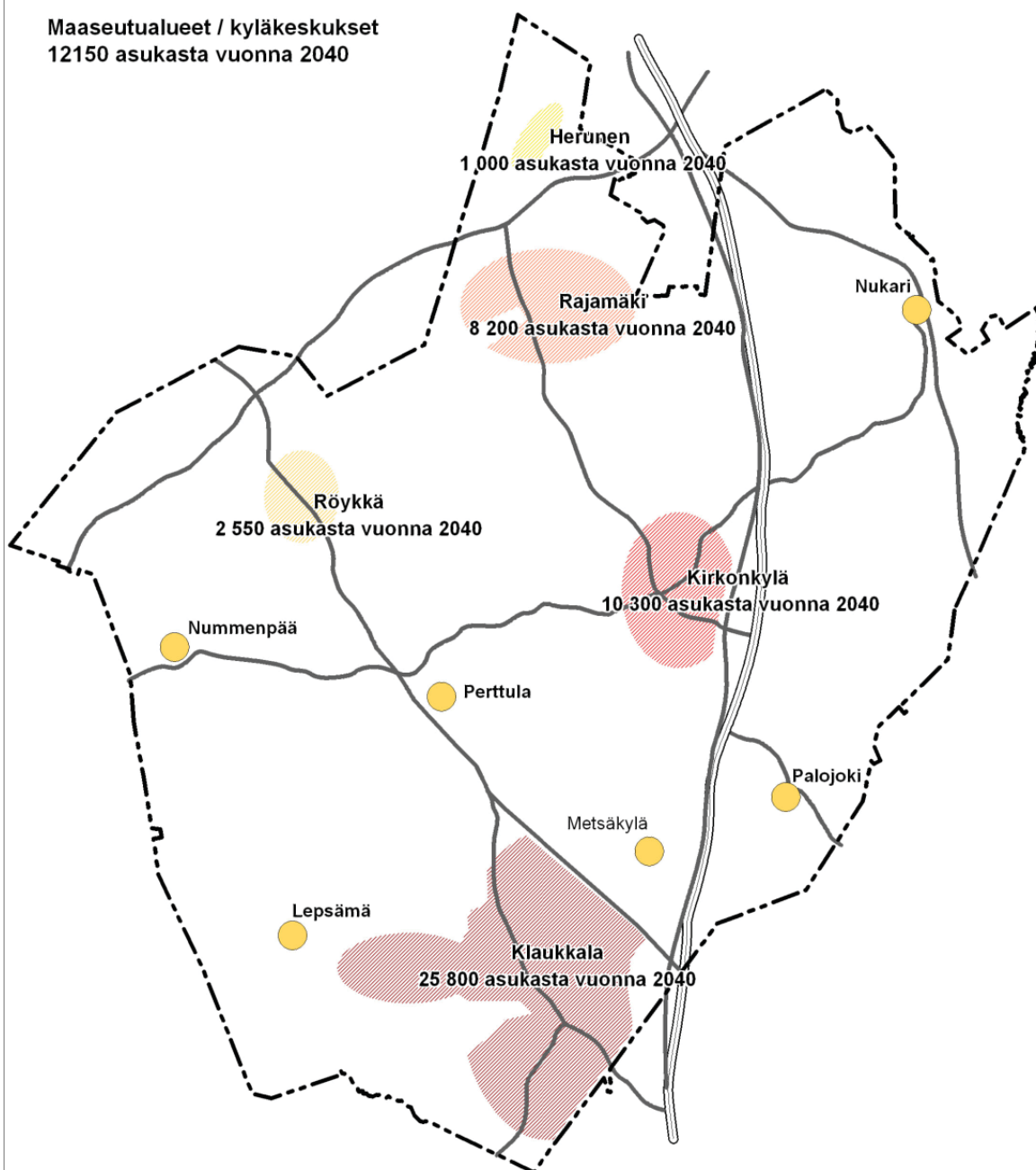
Pääosa kasvusta sijoittuu asemakaavoitettuihin taajamiin. Asemakaava-alueiden ulkopuolella rakentamista

Taulukko 1	Taajamien kasvutavoitteet				
	Rajamäki	Röykkä	Kirkonkylä	Klaukkala	Maaseutu/ kyläkeskukset
Väestö 2009 *	5 200	1 650	6 200	15 300	10 650
Kasvu / 30 v	3 000	900	4 100	10 500	1 500
Väestö 2040	8 200	2 550	10 300	25 800	12 150
* asemakaavoitetuilla alueilla					

NURMIJÄRVEN MAANKÄYTÖN KEHITYSKUVA 2040

Kuntarakenne ja mitoitus

Maaseutualueet / kyläkeskukset
12150 asukasta vuonna 2040

III ASUNTOTUOTANTO JA TALOTYYPIT TAAJAMITTAIN

Asuntotuotannon kokonaistavoite asemakaavoitetuissa taajamissa on keskimäärin noin 350-400 asuntoa/vuosi, sen lisäksi tulevat kyläkeskuksiin ja maaseudulle valmistuvat asunnot.

Taajamittain määritellään asuntotuotannon tavoitteellinen jakautuminen erilaisiin talotyyppisiin lähinnä rakentamisen tehokkuuteen perustuen. Klaukkalan ja Kirkonkylän asuinrakentaminen on tehokkaampaa kuin Rajamäen ja Röykän, joissa on enemmän perinteisiä omakotitontteja.

Taulukko 2	Taajamien talotyyppijakautumat, tavoite		
	Omakotitalo	Tiivis pientalo (yhtiömuotoinen)	Kerrostalo tai vastaava tehokkuus
Klaukkala	25 %	35 %	40 %
Kirkonkylä	25 %	35 %	40 %
Rajamäki	50 %	25 %	25 %
Röykä	80 %	20 %	-

Pientalot ovat jatkossakin enemmistönä, mutta nykyistä tiiviimmin rakentaen. Keskusta-alueilla rakennetaan kerrostaloja tai asuntoja vastaavalla tehokkuudella. Tiiviillä pientalolla voidaan tarkoittaa yhtiömuotoista omakotirakentamista tai rivitalorakentamista. Olennaista on tonttitehokkuus, joka on perinteistä omakotitalorakentamista suurempi.

Tehokkaimmin rakennettu talotyyppi on nimetty kerrostaloksi, mutta se voidaan toteuttaa toisinkin vastaavalla tehokkuudella. Talotyypit kuvaavat näin ollen lähinnä tonttitehokkuutta. Tonttitehokkuudella tarkoitetaan rakennuksen kerrosneliömetrien suhdetta tontin maapinta-alaan.

IV RAKENTAMISEN TEHOKKUUS

Yhdyskuntarakennetta täydennetään ja eheytetään. Erityisesti Klaukkalassa ja Kirkonkylässä tavoitteena on tiivistää taajamarakennetta, mikä edellyttää myös nykyistä pienempien omakotitonttien tarjontaa. Rajamäellä ja Röykässä on mahdollisuus hieman suurempiin tonttikokoihin.

Taajamissa ydinkeskustoihin sijoitetaan kerrostaloja ja niiden ympärille tiivistyvä kaupunkimainen pientalovyöhyke (esimerkiksi yhtiömuotoista pientalorakentamista) sekä monimuotoisia omakotitaloja. Omakotialueet ovat omaleimaisia, monipuolisia ja vaihtelevia. Niiden suunnittelu perustuu kunkin taajaman ja alueen lähtökohtiin. Kullakin alueella asemakaavoituksen yhteydessä ratkaistaan alueelle tulevien tonttien koot. Samalla alueella voi olla erikokoisia tontteja tavoitteena monipuolinen tonttitarjonta myös koon suhteen. Asemakaavaselostuksissa tulee esittää, miten kehityskuvan tavoitteet toteutuvat monipuolisen tonttitarjonnan suhteen.

Taulukko 3	Tonttitehokkuudet		
	Omakotitalo	Tiivis pientalo (yhtiömuotoinen)	Kerrostalo tai vastaava tehokkuus
Tonttitehokkuus	0,25–0,40	0,35–	0,5–

V TAAJAMIEN OMINAISPIIRTEET

Nurmijärvellä on kolme omaleimaista ja vireää päätaajamaa. Niiden keskustat ovat tiivistyneet ja palvelut monipuolistuneet. Taajamat tarjoavat erilaisia asumisen mahdollisuuksia sekä omakotitaloalueilta, tiiviiltä pientaloalueilta että kerrostaloista palvelujen lähellä. Erilaisiin elämäntilanteisiin tarjotaan mahdollisuus valita asuinympäristöksi omakotivaltainen taajamaympäristö tai pikkukaupunkimainen miljö.

VI TYÖPAIKKAOMAVARAISUUS

Työpaikkaomavaraisuustavoite on 60 % - 65 %. Työpaikkaomavaraisuuden kasvattaminen 60 % on haasteellinen tavoite ja tarkoittaa, että Nurmijärven työpaikkamäärän kasvu on seudun työpaikkojen kasvuun nähden yli 1,5-kertaista. Tavoiteltaessa 65 % työpaikkaomavaraisuutta Nurmijärven työpaikkamäärän kasvun pitäisi olla noin 2-kertaista seudun työpaikkamäärän kasvuun nähden.

VII KAUPAN TOIMINTAEDELLYTYKSET

Kaupallisten palvelujen kehittämisedellytykset turvataan keskittämällä väestönkasvua asemakaavoitettuihin taajamiin niitä eheyttäen. Kaupan kehittämiseksi luodaan edellytykset kaikissa taajamissa keskustoja tiivistämällä ja täydentyvällä yhdyskuntarakenteella. Klaukkalalle luodaan väestönkasvun myötä edellytyksiä kehittyä laajempaakin aluetta palvelevaksi kilpailukykyiseksi kaupalliseksi keskuksiksi.

Kirkonkylän ja Rajamäen kaupallisten palvelujen kehittämiseksi luodaan edellytyksiä. Palveluille varataan sijoittumismahdollisuuksia taajamarakenteen sisään osayleiskaavoissa ja asemakaavoissa.

VIII ELINKEINOELÄMÄ

Nurmijärvi pystyy kilpailemaan teollisuuden, varastoinnin ja logistiikan yrityksistä muiden kehyskuntien ja Vantaan kanssa hyvän sijainnin ansiosta. Teollisuuden, varastoinnin ja logistiikan alan kehittämisen mahdollisuudet ovat kunnan logistiselta sijainniltaan edullisimmissa paikoissa (kuten vt3:n, vt25:n, Klaukkalan ohikulkutien/Lopentien varsilla). Hyvien yhteyksien varsille hakeutuvien alojen työpaikkoja voidaan saada aktiivisen ja määrätietoisien työpaikka-alueiden kehittämisen myötä.

IX LIKKUMINEN JA LIIKENNEVERKKO

Parannetaan joukkoliikenteen kehittämisedellytyksiä tiiviillä ja täydentyvällä taajamarakenteella. Matkakettujen sujuvuutta tuetaan riittävillä liityntäpysäköintialueilla.

Varaudutaan Klaukkalan rataa vuoden 2040 jälkeen ja erittäin pitkällä aikavälillä sen jatkamiseen Kirkonkylän ja Rajamäen kautta Hyvinkäälle.

Jalankulun ja pyöräilyn kulkutapaosuuksien kasvua tuetaan luomalla kattava ja toimiva kevyen liikenteen verkosto asemakaavoitettuihin taajamiin. Vähitellen parannetaan myös muita paikallisen jalankulku- ja pyöräilyverkon puutteita.

X PALVELUT

Alueellisen ja määrällisen väestönkasvun ennakointivuus mahdollistaa taloudellisen ja suunnitelmallisen palvelutuotannon. Tiivis eheytyvä yhdyskuntarakente on edellytys infrastruktuurin rakentamiselle taloudellisesti.

Suunnitelmallisen ja taloudellisen palvelutuotannon tueksi tulee laatia säännönmukaisesti palvelutuotanto-ohjelma, joka vastaa kysymyksiin: mitä palveluja kunta tuottaa ja miten, sekä palveluverkkosuunnitelma, joka vastaa kysymykseen: millä alueilla, milloin ja missä tiloissa palvelut tuotetaan. Nämä suunnitelmat perustuvat väestösuunnitteisiin.

XI VIRKISTYSALUEET JA -REITIT

Keskeistä hyvän virkistys- ja ulkoilualueverkoston kannalta on laajempien ja toiminnallisesti järkevien ulkoilualuekokonaisuuksien sekä niiden välisten ulkoilureittiyhteyksien yhdistelmä. Ulkoilureittien tulisi jatkua katkeamattomina myös taajamien sisällä. Tämä parantaa virkistys- ja ulkoilualueiden saavutettavuutta.

XII EKOLOGINEN VERKOSTO JA LUONTO SEKÄ RAKENNETTU KULTTUURIYMPÄRISTÖ

Nurmijärven luonnon ominaispiirteet ovat arvokkaimmillaan joki- ja puroalakoissa, laajoilla kallioalueilla, luonnontilaisilla soilla sekä Sääksjärvellä ja Salpausselän harjualueella. Yhdyskuntarakenteen tiivistäminen säilyttää luontoa taajamien ulkopuolella.

Viheryhteyksien suunnittelun merkitys kasvaa rakennettujen alueiden laajentuessa.

Nurmijärven ja sen taajamien ominaispiirteisiin vaikuttaa paikallinen rakennusperintö, joka tulee säilyttää.

XIII NURMIJÄRVEN VETOVOIMA

Nurmijärven on perusteltua profiloitua pientalovaltaisena kuntana. Yhdyskuntarakenteen eheyttämistävoite voidaan saavuttaa myös tehokkaalla pientalorakentamisella.

2

KEHITYSKUVAN LAADINNAN VAIHEET

2.1 JOHTOPÄÄTÖKSET

Kehityskuvan laadinta käynnistettiin alkuvuodesta 2010. Työ alkoi kuntastrategian ja yleisten trendien pohjalta tehdyistä johtopäätöksistä koskien kunnan kokonaiskasvua ja ikärakennetta, kasvun painotuksia, työpaikkoja, kauppaa sekä elinkeinoja, liikennettä, valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden sekä Helsingin seudun yhteistyön asettamia reunaehtoja ja odotuksia Nurmijärven maankäytölle, sekä virkistystä ja luonnonympäristöä.

Johtopäätökset esiteltiin kuntakehitystoimikunnalle ja lähetettiin laajalti kommentoitavaksi niin luottamushenkilöille/valtuustoryhmille kuin kunnan organisaation sisälle. Lisäksi laadittiin kaikille avoin kysely kunnan kotisivuille tulevaisuuden Nurmijärvestä vuonna 2040. Nettikyselyyn saatiin runsas 30 vastausta. Vastaukset olivat sisällöltään vaihtelevia, mutta niissä käsiteltiin liikenteen, asumisen, palveluiden ja työnteon teemoja.

2.2 ENSIMMÄINEN VALTUUSTOSEMINAARI

Huhtikuussa 2010 järjestettiin virkamiehille sekä luottamushenkilöille kehityskuvaseminaari. Tilaisuudessa esiteltiin johtopäätöksistä saatua palautetta sekä johdateltiin kehityskuvan kannalta keskeisiin teemoihin asiantuntijapuheenvuoroin. Työpajaosuudessa osallistujat jakautuivat viiteen ryhmään, joissa käsiteltiin seuraavia aiheita:

- tulevaisuuden arvot, arvostukset ja elämäntavat
- Nurmijärven vetovoimatekijät nyt ja tulevaisuudessa
- väestönkasvu ja sen sijoittuminen – kuntarakenne ja taajamien roolit

- väestönkasvu ja sen sijoittuminen – palvelut ja kuntatalous
- kohti vähähiilistä Nurmijärveä

Seminaarin tarkoituksena ei ollut niinkään asettaa tavoitteita kehityskuvan sisällölle, vaan pyrkiä ”irrotta- maan” osallistujat nykyhetkestä ja suunnata ajatuk- sia 30 vuotta eteenpäin.

2.3 RAKENNEMALLIVAIHTOEHDOT JA ALUSTAVAT VAIKUTUSTEN ARVIOT

Kesäkuussa 2010 edellisissä työvaiheissa kertyneen aineiston pohjalta laadittiin neljä rakennemallivaih- toehtoa, joissa kuvattiin kunnan perusrakenne ja kasvun painotukset taajamittain. Lisäksi rakennemal- livaihtoehtoista laadittiin alustavia vaikutusten arvi- ointeja palveluiden, liikkumisen ja liikenteen, maan- käytön, asumisen ja liikenteen, ilmastonmuutoksen, talouden, luonnon- ja elinympäristön sekä seudun näkökulmasta.

Vaihtoehdot alustavine arvioineineen esiteltiin kun- takehitystoimikunnalle. Rakennemallivaihtoehdot ar- vioineineen lähetettiin luottamushenkilöille/valtuus- toryhmille sekä hallintokunnille kommentoille. Lisäksi aineisto oli kunnan kotisivuilla nähtävillä ja kuntalai- silla oli mahdollisuus esittää mielipiteensä vaihtoeh- doista. Elokuussa ennen palautteiden antamista pi- dettiin lyhyt valtuutetuille ja virkamiehille suunnattu infotilaisuus rakennemalleista. Rakennemalleista saa- tiin palautetta hallintokunnilta sekä valtuustoryhmil- tä. Asukkailta saatiin vain muutama palaute.

Lisäksi pyydettiin asiantuntijoiden laatimat arviot ra- kennemallien vaikutuksista. Asiantuntija-arviot koski- vat elinkeinoelämää, kauppaa, luonnonympäristöä ja liikennettä.

2.4 TOINEN VALTUUSTOSEMINAARI

Lokakuussa 2010 rakennemalleista saatu palaute ja asiantuntija-arviot esiteltiin kuntakehitystoimikunnal- le. Lisäksi järjestettiin luottamushenkilöille ja virka- miehille toinen kehityskuvaseminaari. Tilaisuudessa asiantuntijapuheenvuoron piti Osmo Soininvaara. Se- minaarissa käytiin läpi edellisen vaiheen palautetta ja asiantuntijoiden arvioita. Lisäksi käytiin yhteisesti keskustelua kehityskuvan keskeisistä kysymyksistä, kuten kasvun painotuksista taajamien kesken sekä

Nurmijärven asemasta seudulla. Läsä olivat asian-
tuntijoina lisäksi Ville Voltti, Linea Oy (liikenne) ja
Päivi Kilpeläinen, Kaupunkitutkimus TA Oy (elinkeino-
elämä).

Lisäksi kunnan johtoryhmä pohti kehityskuvan kes-
keisiä periaatteita.

2.5 KEHITYSKUVALUONNOS

Maankäytön kehityskuvaluonnos valmistui joulukuus-
sa 2010 edellisissä vaiheissa syntyneeseen aineis-
toon perustuen. Luonnos esiteltiin kuntakehitystoimi-
kunnalle vielä saman vuoden puolella. Tammikuussa
2011 kunnanhallitus käsitteli kehityskuvaluonnosta.
Kunnanhallitus muutti tavoitteellisia taajamittaisia
tonttikokoja suuremmiksi. Muilta osin kunnanhallitus

hyväksyi kehityskuvaluonnoksen esityksen mukaise-
na ja päätti asettaa kehityskuvan nähtäville.

Kehityskuvaluonnos lähetettiin lausunnoille naapuri-
kuntiin sekä viranomaistahoille. Myös kuntalaisilla oli
mahdollisuus jättää luonnoksesta mielipiteensä. Lau-
suntoaika oli 18.2.2011 ja kuntalaisten kommentoin-
tiaika 14.2.2011 asti. Luonnoksesta saatiin 15 lau-
suntoa ja 8 mielipidettä. Lausuntoihin ja mielipiteisiin
laadittiin vastineet ja niiden perusteella luonnokseen
tehtiin tarvittavia tarkennuksia, lisäyksiä ja korjauk-
sia.

3

TYÖN LÄHTÖKOHDAT

3.1 VALTAKUNNALLISET ALUEIDEN KÄYTTÖTAVOITTEET

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ohjaavat maankäytön suunnittelua. Seuraavassa on poimintoja valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista maankäytön kehityskuvan laatimisen kannalta.

Eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu

Yleistavoitteet:

- Alueidenkäytöllä edistetään yhdyskuntien ja elinympäristöjen ekologista, taloudellista, sosiaalista ja kulttuurista kestävyyttä. Olemassa olevia yhdyskuntarakenteita hyödynnetään sekä eheytetään kaupunkiseutuja ja taajamia. Taajamia eheyttäessä parannetaan elinympäristön laatua.
- Yhdyskuntarakennetta kehitetään siten, että palvelut ja työpaikat ovat hyvin eri väestöryhmien saavutettavissa ja mahdollisuuksien mukaan asuinalueiden läheisyydessä siten, että henkilöautoliikenteen tarve on mahdollisimman vähäinen. Liikenneturvallisuutta sekä joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä parannetaan.
- Alueidenkäytöllä edistetään elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä osoittamalla elinkeinotoiminnalle riittävästi sijoittumismahdollisuuksia olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta hyödyntäen. Runsaasti henkilöliikennettä aiheuttavat elinkeinoelämän toiminnot suunnataan olemassa olevan yhdyskuntarakenteen sisään tai muutoin hyvien joukkoliikenneyhteyksien äärelle.

Eryistavoitteet:

- Maakuntakaavan ja yleiskaavan lähtökohtana on oltava perusteltu väestönkehitysarvio. Maakunnan suunnittelussa ja yleiskaavoituksessa on tarkasteltava pitkällä aikavälillä sekä taajama- että maaseutualueiden väestömäärän kehityksen erilaisia vaihtoehtoja.
- Maakuntakaavoituksessa ja yleiskaavoituksessa tulee edistää yhdyskuntarakenteen eheyttämistä ja esittää eheyttämiseen tarvittavat toimenpiteet. Eryisesti kaupunkiseuduilla on varmistettava henkilöautoliikenteen tarvetta vähentävä sekä joukkoliikennettä, kävelyä ja pyöräilyä edistävä liikennejärjestelmä. Kaupunkiseuduilla on myös varmistettava palvelujen saatavuutta edistävä keskusjärjestelmä ja palveluverkko sekä selvitetävä vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittuminen.
- Alueidenkäytön suunnittelussa on edistettävä olemassa olevan rakennuskannan hyödyntämistä sekä luotava edellytykset hyvälle taajamakuvalle. Taajamia kehitettäessä on huolehdittava siitä, että viheralueista muodostuu yhtenäisiä kokonaisuuksia.
- Alueidenkäytössä on varattava riittävät alueet ja lankulun ja pyöräilyn verkostoja varten sekä edistettävä verkostojen jatkuvuutta, turvallisuutta ja laatua.

Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat

Yleistavoitteet:

- Alueidenkäytöllä edistetään elollisen ja elottoman luonnon kannalta arvokkaiden ja herkkien alueiden monimuotoisuuden säilymistä. Ekologisten yhteyksien säilymistä suojelualueiden sekä tarpeen mukaan niiden ja muiden arvokkaiden luonnonalueiden välillä edistetään.

Erityistavoitteet:

- Ilman erityisiä perusteita ei hyviä ja yhtenäisiä peltoalueita tule ottaa taajamatoimintojen käyttöön eikä hyviä ja laajoja metsätalousalueita pirstoa muulla maankäytöllä.

Toimivat yhteysverkot ja energiahuolto

Erityistavoitteet:

- Alueidenkäytössä on edistettävä matka- ja kuljetusketjujen toimivuutta ja turvattu edellytykset julkiselle liikenteelle sekä eri liikennemuotojen yhteistyön kehittämiseksi. Alueidenkäytön suunnittelussa on varattava riittävät alueet tavara- ja henkilöliikenteen terminaalien ja matkakeskusten toimintaa ja kehittämistä varten. Nopean liikenteen junaratayhteyksiä toteutettaessa on huolehdittava lähi- ja taajamaliikenteen toimintaedellytyksistä.

Helsingin seudun erityiskysymykset

Erityistavoitteet:

- Riittävän asuntotuotannon turvaamiseksi on alueidenkäytössä varmistettava tonttimaan riittävyys.
- Alueidenkäytön suunnittelussa merkittävä rakentaminen tulee sijoittaa joukkoliikenteen, erityisesti raideliikenteen palvelualueelle. Alueidenkäytön mitoituksella tulee parantaa joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä ja hyödyntämismahdollisuuksia. Alueidenkäytössä tulee ehkäistä olemassa olevasta yhdyskuntarakenteesta irrallista hajarakentamista. Alueidenkäytön suunnittelulla tuetaan olemassa olevaa kyläverkostoa ohjaamalla rakentamista kylien yhteyteen.
- Uusien asuin-, työpaikka- ja palvelutoimintojen alueiden käyttöönotto ja jo olevien alueiden huomattava täydennysrakentaminen tulee ajoittaa siten, että mahdollisuudet joukkoliikenteen hyödyntämiseen varmistetaan.
- Helsingin seudun liikennejärjestelmää tulee kehittää koko seudun kattavan liikennejärjestelmäsuunnitelman avulla siten, että se hillitsee ilmastomuutosta sekä tukee yhdyskuntarakenteen eheyttämistä ja riittävän asuntotuotannon järjestämistä.
- Alueidenkäytössä on turvattu edellytykset metroverkon laajentumiselle länteen ja itään. Alueidenkäytön suunnittelussa tulee varautua raideliikenteen laajentamiseen yhdyskuntarakentamisen ja asuntotuotannon niin edellyttäessä. Alueidenkäytössä on turvattu Helsinki-Vantaan lentoaseman kytkeminen osaksi raideliikenneverkostoa. Raideliikenneverkostoa laajennettaessa on otettava huomioon ympäröivä alueidenkäyttö ja lähiympäristö, erityisesti asutus, arvokkaat luonto- ja kulttuurikohteet sekä maiseman erityispiirteet.
- Alueidenkäytön suunnittelussa on turvattu väestön tarpeiden edellyttämät ylikunnalliseen virkistyskäyttöön soveltuvat, riittävän laajat ja vetovoimaiset alueet sekä niitä yhdistävän viheralueverkon jatkuvuus.

3.2 MAAKUNTAKAAVOITUS

Uudenmaan liiton alueella on voimassa maakuntakaava ja 1. vaihemaakuntakaava. Maakuntakaavan tarkistaminen on vireillä ja sitä ohjaavat mm. tarkistettavat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet. Maakuntakaava on ohjeena yleiskaavan laatimiselle. Maakuntakaavan tarkistamiseen liittyen on maakuntahallituksessa hyväksytty joulukuussa 2010 maakuntakaavan perusrakenne, jonka pääteemat ovat:

1. Alue- ja yhdyskuntarakenteen eheyttäminen
2. Metropolialueen kilpailukyvyyn vahvistaminen
3. Kaupan palveluverkko suunnitellaan osaksi alue- ja yhdyskuntarakennetta
4. Kylien ja muun hajarakentamisen ohjaaminen.

Maakuntakaavaluonnos lähetetään lausunnoille kesälä 2011.

3.3 MAANKÄYTÖN, LIIKENTEEN JA ASUMISEN YHTEISTYÖ HELSINGIN SEUDULLA

Helsingin seudun yhteistyökokous hyväksyi kokouksessaan 22.4.2010 Helsingin seudun MAL 2050 strategiset linjaukset. Seuraavassa on otteita strategisista linjauksista ja niiden edellyttämistä toimenpiteistä maankäytönkehityskuvan laadinnan näkökulmasta:

II Strateginen linjaus

Maankäytön ratkaisulla vähennetään liikkumisen tarvetta ja lisätään energiatehokkuutta. Kaavoituksella luodaan edellytykset uusiutuvia energianlähteitä hyödyntäville yhdyskunnille sekä varaudutaan energiahuollon järjestämiseen tulevaisuudessa mahdollisesti nykyisestä poikkeavin tavoin. Lisäksi varaudutaan muuttuvan ilmaston aiheuttamiin haittoihin, kuten kasvaviin äkillisiin sademääriin ja lisääntyneeseen tulvariskiin.

Toimenpiteet:

1. Kehitetään yhdyskuntarakennetta entistä tii-

viimmäksi ja eheämmäksi hyödyntäen seudun omailmeisten keskusten verkostoa. Suunnataan uudisrakentamista hyvien joukkoliikenneyhteyksien tuntumaan. Ohjataan aiempaa määrätietoisemmin myös toimipaikkojen ja palveluiden (ml. vapaa-ajanpalvelut) sijoittumista osaksi yhdyskuntarakennetta joukkoliikenteen solmukohtiin.

2. Parannetaan aktiivisella maapolitiikalla ja kaavoituksella riittävää, kohtuuhintaista ja monipuolista asuntotarjontaa keskuksissa, niiden läheisyydessä ja solmukohdissa.
3. Tutkitaan mahdollisuudet perustaa uusia raideliikenteeseen tukeutuvia yhdyskuntia seudullisesti järkeviin paikkoihin.
4. Huomioidaan hajautetun pienenergiantuotannon edellyttämät maankäyttöratkaisut. Varaudutaan tulevaisuuden energiantuotannon, esimerkiksi merilämmön, tuulivoiman sekä jätteiden ja jätevesien nykyistä laajemman hyödyntämisen edellyttämiin tilatarpeisiin. Hyödynnetään kaavoituksen mahdollisuudet ohjata rakentamista energiataloudellisesti suotuisasti.
5. Turvataan taajamien sisä- ja ulkopuolella riittävän laajat ja yhtenäiset viheralueet. Näillä on merkitystä hiilen sitomisessa, tiivistyvän yhdyskuntarakenteen viihtyisyyden ja terveellisuuden kannalta sekä osaltaan varautumisessa tulevaisuudessa mahdollisesti ilmastomuutoksen myötä lisääntyviin äkillisiin sademääriin ja siitä aiheutuviin tulvariskeihin.
6. Otetaan kaikessa rakentamisessa ja maankäytössä huomioon ilmaston muutoksen tuomat haasteet. Kasvihuonekaasupäästöjä vähennetään pyrkimyksenä hiilineutraali yhdyskuntarakenne. Huolehditaan ilmaston muutokseen liittyvien riskien minimoinnista.
7. Luodaan aidosti motivoiva taloudellinen kannustinjärjestelmä energia ja materiaalitehokkuuden lisäämiseen sekä uudis- että korjausrakentamisessa. Seurataan seudun energiatasetta. Valtion korkotukilainat suunnataan materiaali- ja energiatehokkaisiin kohteisiin. Lisätään Helsingin seudun kuntien ja valtion välisen aiesopimuksen seurantaan uusien asuntojen energialuokituksen tilastointi kunnittain.

III Strateginen linjaus

Liikenteen päästöjä vähennetään suosimalla raide- ja muuta joukkoliikennettä, kävelyä ja pyöräilyä sekä huolehtimalla siitä, että liikenteen tarvitsema energia on hiilineutraalia tai vähähiilisesti tuotettua.

Toimenpiteet:

1. Kehitetään helppokäyttöinen järjestelmä henkilökohtaisen kulutuksen ja siitä syntyvän hiilijalanjäljen seurantaan.
2. Jatketaan selvityksiä liikennemaksujen käyttömahdollisuuksista.
3. Kehitetään toimivia matkaketjuja ja yhtenäistä lippujärjestelmää koko seudulla. Laajennetaan yhtenäinen joukkoliikenneviranomaisen kattamaan koko seutu.
4. Parannetaan maanteiden kävely- ja pyöräilyliikenteen verkostoja. Edistetään pyöräilykulttuuria monipuolisella keinovalikoimalla.
5. Vähennetään yksityisautoilun haittoja erilaisin toimenpitein.
6. Kehitetään taloudellisia kannustimia ja parannetaan taajamien joukkoliikenteen palvelutasoa siten, että joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen valitseminen on edullista ja helppokäyttöistä.

IV Strateginen linjaus

Ohjataan hajarakentamista tehokkaalla tavalla nykyistä enemmän taajamiin.

Toimenpiteet:

1. Tehostetaan hajarakentamisen ohjausta valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti.
2. Määritellään kunnan tai kuntien strategisissa yleiskaavoissa hajarakentamisen määrä osa-alueittain. Kehitetään kyläosayleiskaavoitusta siten, että se ohjaa rakentamisen kyläkeskuksiin.
3. Kehitetään taloudellisia keinoja ohjata rakentamista kaava-alueille, esimerkiksi muuttamalla

verotuksen periaatteita yhdyskuntarakenteen eheyttä tukevaksi sekä kohdentamalla kuntien palvelujen kustannusvastaavuutta käyttäjän asuinpaikan mukaan.

4. Turvataan pelto- ja metsäalueiden eheys eli maa- ja metsätalouselinkeinojen toimintaedellytykset ohjaamalla rakentamista keskuksiin.

V Strateginen linjaus

Kehitetään maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittamista siten, että se nykyrakenteita paremmin vastaa kustannustehokkuuden, edustavuuden sekä hallinnon avoimuuden ja selkeyden vaatimuksiin, joita tarvitaan kilpailtaessa muiden Euroopan metropolien kanssa.

Toimenpiteet:

1. Kehitetään koordinoitua maankäytön ja liikenteen suunnittelussa sekä yhteisiä toimia maapolitiikan edistämiseksi.
2. Sitoudutaan yhteistyöhön tarkastellen metropoli-alueen etua laajasti ja pitkällä aikavälillä.
3. Solmitaan seudun kuntien ja valtion kesken ai-esopimus asuntotuotannosta, sen maapoliittisista ja kunnallisteknisistä rakentamisedellytyksistä sekä liikennejärjestelmähankkeiden ajoituksesta.
4. Tehostetaan kaksisuuntaista vuorovaikutusta eri tavoin seudullisten ja kunnallisten toimijoiden sekä alueen elinkeinoelämän ja kansalaisten välillä. Kokeillaan uusia vuorovaikutuksen menetelmiä, kuten avoimia ja suorana lähetettäviä kuulemistilaisuuksia.

3.4 KUNTASTRATEGIA

Nurmijärven kuntastrategia 2010-2020 on hyväksytty kunnanvaltuustossa marraskuussa 2009. Kunnan visio, eli haluttu tavoitetilä vuodelle 2020, on *”Nurmijärvi – elinvoimaa ja elämisen tilaa Helsingin seudulla”*. Visiolauseessa halutaan sekä korostaa sijaintia ja yhteistyötä Helsingin seudulla että tuoda esille vahvuuksia vetovoimaisena asumisen ja yrittämisen kuntana. Kunta on pinta-alaltaan suuri ja kunnassa on kolme omaleimaista päätaajamaa sekä kyläkeskuksia. Nurmijärvi tarjoaa luonnonläheistä asumista taajamissa ja kyläkeskuksissa maaseutumaisessa ympäristössä. Nurmijärvi on mukana tiiviisti Helsingin seudun yhteistyössä, missä pääpaino on maankäytön asumisen ja liikenteen kehittämisessä seudun vetoimatekijöinä.

Strategia koostuu kolmesta strategisesta tavoitteesta, jotka ovat *toimivat palvelut, kestävä yhdyskuntarakenne ja tasapainoinen talous ja osaava henkilöstö*.

Strategiassa esitetyistä toimintaympäristön haasteista erityisesti ilmastonmuutoksen ja vaikutuksiin liittyvät seikat liittyvät läheisesti maankäytön kehityskuvaan. Strategiassa esitetty toimintaympäristön haasteiden aikajänne ulottuu noin vuoteen 2020 ja maankäytön kehityskuvan vuoteen 2040. Ilmastonmuutokseen liittyvät toimintaympäristön haasteet ovat myös samalla toimivan ja taloudellisen yhdyskuntarakenteen elementtejä. Ilmastonmuutoksen myötä korostuvat liikenteen ja maankäytön suunnittelun vuorovaikutus, taajamarakenteen tiivistämisen tärkeys, joukkoliikenteen ja matkaketjujen kehittämisen merkitys, lähipalveluiden tarve. Nämä samat asiat tuottavat hyvää elinympäristöä niin ikääntyvälle väestölle kuin lapsiperheillekin.

Strategisista valinnoista erityisesti *kestävä yhdyskuntarakenne* ja sen sisältämät strategiset tavoitteet ja kriittiset menestystekijät ohjaavat kehityskuvan sisältöä ja ratkaisuja. Kestävä yhdyskuntarakenne tarkoittaa voimakkaasti kasvavassa kunnassa tasaista väestönkasvua, joka on määritelty enintään kahdeksi prosentiksi. Kasvu suunnataan hallitusti kolmeen päätaajamaan ja kyläkeskuksiin. Kunnassa on tarjolla vaihtoehtoisia asumismuotoja ja vetovoimaisia

yrittäjäalueita. Kunta tuottaa hyvää elinympäristöä ja ylläpitää sitä. Ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen on keskeistä tavoiteltaessa kestävästä yhdyskuntarakennetta. Nurmijärven kehittämisessä tärkeitä tekijöitä ovat myös toimiva ja turvallinen liikenneverkko sekä hyvät joukkoliikenneyhteydet.

Kuntarakenteen eheys on keskeinen keino pitää kurissa palvelujen järjestämiseen liittyviä kustannuksia. Päätaajamien ja kylien omaleimaisuus sekä kehittyminen turvataan kaavoituksella. Samalla voidaan sekä säilyttää taajamien ja kylien ulkopuolisten alueiden maaseutumaisuus kunnan vetovoimatekijänä että turvata maaseudun elinkeinojen perusedellytykset.

NURMIJÄRVEN KUNTASTRATEGIA 2010-2020, OTE

2. KESTÄVÄ YHDYSKUNTARAKENNE

KESTÄVÄLLÄ YHDYSKUNTARAKENTEELLA TARKOITETAAN TOIMINNAN, TALOUDEN JA YMPÄRISTÖN KANNALTA TARKOITUKSENMUKAISTA KUNTARAKENNETTA, MINKÄ PERUSTA ON HALLITUSSA VÄESTÖNKASVUSSA JA EHEÄSSÄ KUNTARAKENTEESSA

2.1 Kolmeen päätaajamaan ja kyläkeskuksiin suunnattu hallittu väestönkasvu

Nurmijärven kunnan väestönkasvu on ollut 2000-luvun alkupuolella voimakasta, parina viime vuotena se on tasaantunut alle puoleentoista prosenttiin. Hallittu väestönkasvu antaa mahdollisuuden suunnitelmalliseen palvelujen järjestämiseen. Kunnan kehittämisen lähtökohdaksi pidetään väestön alle kahden prosentin väestönkasvua. Tällä kasvuvauhdilla Nurmijärvellä olisi vuonna 2020 noin 48 800 asukasta.

Kuntarakenteen eheys on keskeinen keino pitää kurissa palvelujen järjestämiseen liittyviä kustannuksia. Päätaajamien ja kylien omaisuus sekä kehittyminen turvataan kaavoituksella. Samalla voidaan sekä säilyttää taajamien ja kylien ulkopuolisten alueiden maaseutumaisuus kunnan vetovoimatekijänä, että turvata maaseudun elinkeinojen perusedellytykset.

2.1.1 Vuosittainen väestönkasvu enintään
2 %

- Kunnan kasvua pystytään ennakoimaan alueellisesti ja määrällisesti.
- Kunnan kehittäminen perustuu systemaattiseen palvelutarpeiden arviointiin.

2.1.2 Koko kunnan maankäytön kehityskuvan hyväksyminen

- Strategiatyön jatkoksi on tarpeen laatia koko kunnan strateginen yleiskaava eli maankäytön kehityskuva vuoden 2011 loppuun mennessä.
- Kehityskuvassa määritellään eri osa-alueiden väestö- ja työpaikkasuunnitteet sekä tärkeät liikenneyhteydet.

2.2 Ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen

Kunnan yhdyskuntarakenteen ja taajamien sisäisen rakenteen eheys ovat ilmaston muutoksen hillinnän kannalta keskeisiä lähtökohtia. Merkittävimmät ilmastonmuutokseen vaikuttavat tekijät ovat liikenne ja rakennusten lämmittäminen.

2.2.1 Yhdyskuntarakenteen eheyttäminen

- Maankäytön kehityskuvan eräänä tavoitteena on yhdyskuntarakenteen eheyttäminen.
- Laadittavilla taajama- ja kyläosayleiskaavoilla tuetaan tavoitetta, uudisrakentamisen alueet osoitetaan taajamissa tiivistäen ja täydentäen nykyistä rakennusta ja haja-asutusalueilla rakentaminen ohjataan kyläkeskuksiin.
- Taajamaosayleiskaavoissa osoitetaan riittävästi alueita yritys- ja kaupallista palvelurakentamista varten, millä vähennetään liikumistarvetta.

2.2.2 Taajamarakenteen tiivistäminen täydennysrakentamisen keinoin

- Tiivistetään taajamia yleis- ja asemakaavoituksen keinoin.

2.4 Vaihtoehtoiset asumismuodot ja vetovoimaiset yritysalueet

Nurmijärvi on tunnettu Helsingin seudulla asumisen turvallisuudesta, viihtyisyydestä ja luonnonläheisyydestään. Asumisvaihtoehtojen tarjonnassa otetaan huomioon myös eri tarpeet ja elämäntilanteet. Uudet työpaikka-alueet sijoitetaan hyvien liikenneyhteyksien varsille.

2.4.2 Eri tarpeisiin ja elämäntilanteisiin sopivien asumisvaihtoehtomahdollisuuksien tarjoaminen ja vuokra-asuntojen lisääminen

- Lisätään tonttitarjonnan monipuolisuutta.
- Taajamien keskustoissa on tarjolla kerros- ja rivitaloasumista.

2.4.3 Kunnan kiinnostavuuden lisääminen yritysten näkökulmasta

- Hyödynnetään valtatie 3:n, Kehä V:n ja Klaukkalan ohikulkutien lähialueita vetovoimaisina yritysalueina.

4

MAANKÄYTÖN KEHITYSKUVA 2040

4.1 VÄESTÖTAVOITE 2040

Koko kunnan väestötavoite vuonna 2040 on 60 000 asukasta. Kasvun suuruus on noin 20 000 asukasta. Kasvu on vuosittain keskimäärin noin 670 asukasta. Tämä tarkoittaa kymmenvuotiskaudella noin 6700 asukasta. Prosentuaalisesti kasvu on aluksi 1,7 % pienentyen lopuksi 1,1%:iin 670 asukkaan vuosikasvun toteutuessa.

Taulukko 4	Väestötavoite ja Tilastokeskuksen ennuste 2009-2040			
	Kehityskuva		Tilastokeskuksen ennuste	
	kasvu/10 v	kasvu %/vuosi	kasvu/10 v	kasvu %/vuosi
2011-2020	6 700	1,7-1,4 %	5 100	1,3-1,1 %
2021-2030	6 700	1,4-1,3 %	4 100	1,1-0,7 %
2031-2040	6 700	1,3-1,1 %	2 600	0,6-0,4 %
Yhteensä	20 100		11 800	

Todellisuudessa väestönkasvu vaihtelee vuosittain syntyvyyden enemmyydestä ja muuttoliikkeen määrästä riippuen. Syntyvyyden enemmisyys on ollut noin 300 ja se tulee pieneneään vuotta 2040 kohti. Syntyvyys tulee olemaan nykyisen noin viidensadan ja kuudensadan välillä, mutta kuolleiden määrä tulee yli kaksinkertaistumaan nykyisestä noin kahdesta sadasta.

Valtaosa kasvusta tulee muuttoliikkeestä. Muuttoliikkeen suuruus on riippuvainen asuntotuotannon määrästä. Kasvutavoitteen toteuttamiseksi tulee varautua kasvun tarvitsemaan vuosittaiseen asuntotuotantoon. Asuntotuotannon määrää kasvattavat myös asuntojen poistuma ja oletettu asumisväljyyden kasvu. Asumisväljyyden kasvuun liittyy myös keskimääräisen talouden koon pieneminen.

Väestönkasvu Helsingin seudulla

Uudenmaan liiton rakennemallien mukaan väestönkasvu Uudenmaan alueella vuoteen 2035 mennessä on noin 430 000 asukasta. Kehyskuntien osuus tästä väestönkasvusta on maakuntakaavan rakennemallivaihtoehdosta riippuen 100 000 – 165 000.

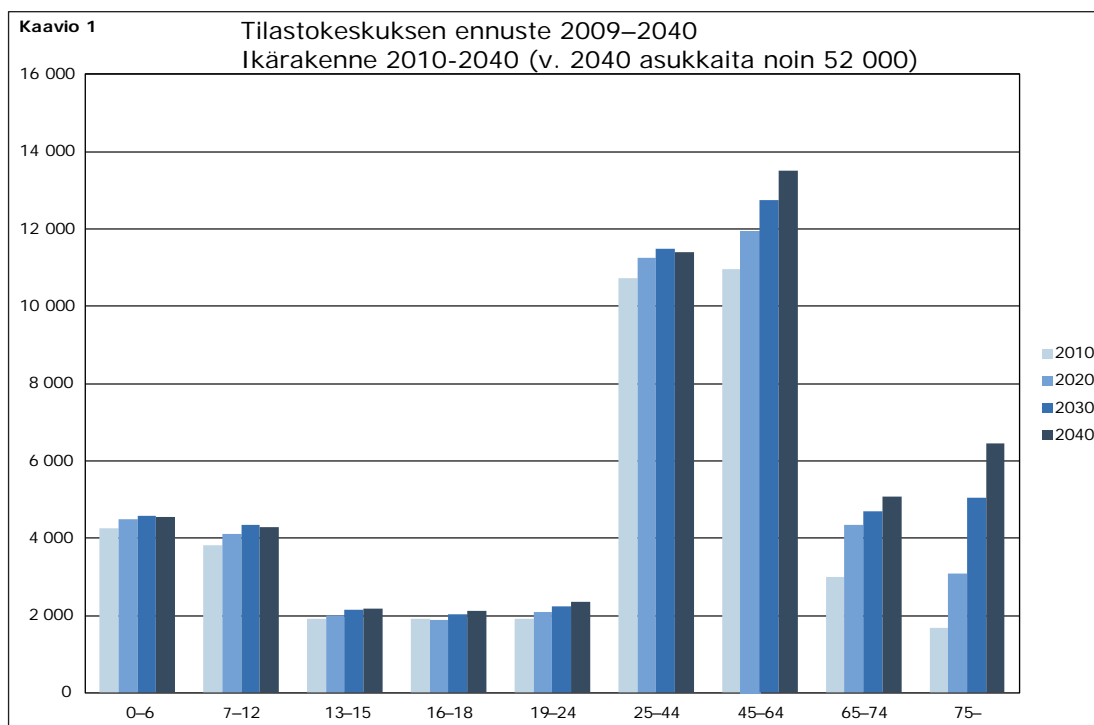
Tilastokeskuksen 2009 – 2040 ennusteen mukaan kehyskuntien väestönkasvu on noin 94 000 vuoteen 2040 mennessä, mikä on vähemmän kuin Uudenmaan liiton rakennemallivaihtoehtojen väestönkasvu. Tilastokeskuksen ennusteet ovat olleet kehyskuntien osalta pääsääntöisesti pienempiä kuin todellinen kasvu.

Taulukko 5	Kehyskuntien väestönkasvu, Tilastokeskuksen ennuste 2009-2040				
	2010	2020	2030	2040	Kasvu 2010-2040
Hyvinkää	45 707	49 210	52 240	54 337	8 630
Järvenpää	38 875	41 870	44 676	46 729	7 854
Kerava	34 653	39 567	43 332	45 765	11 112
Kirkkonummi	37 631	44 885	50 025	53 133	15 502
Mäntsälä	20 245	23 846	26 636	28 475	8 230
Nurmijärvi	40 175	45 232	49 311	51 925	11 750
Pornainen	5 196	6 178	6 919	7 373	2 177
Sipoo	18 554	21 799	24 443	26 169	7 615
Tuusula	37 340	41 733	45 317	47 557	10 217
Vihti	28 658	33 395	37 027	39 322	10 664
Yhteensä					93 751

Tilastokeskuksen väestöennuste 2009-2040

Tilastokeskuksen ennusteen 2009 – 2040 mukaan kunnan kokonaisväkiluku vuonna 2040 on noin 52 000. Tilastokeskuksen ennusteen mukaan kasvu pienenee 1,4 %:sta 0,4 %:iin.

Asetettu kasvutavoite tarkoittaa Tilastokeskuksen ennustetta suurempaa muuttoliikettä, joka vaikuttaa ikärakennetta jonkin verran nuorentavasti. Lasten ja työikäisten määrät kasvavat suuremmiksi kuin Tilastokeskuksen ennusteessa, mikäli muuttajat ovat edelleen pääosin lapsiperheitä kuten tähän saakka.

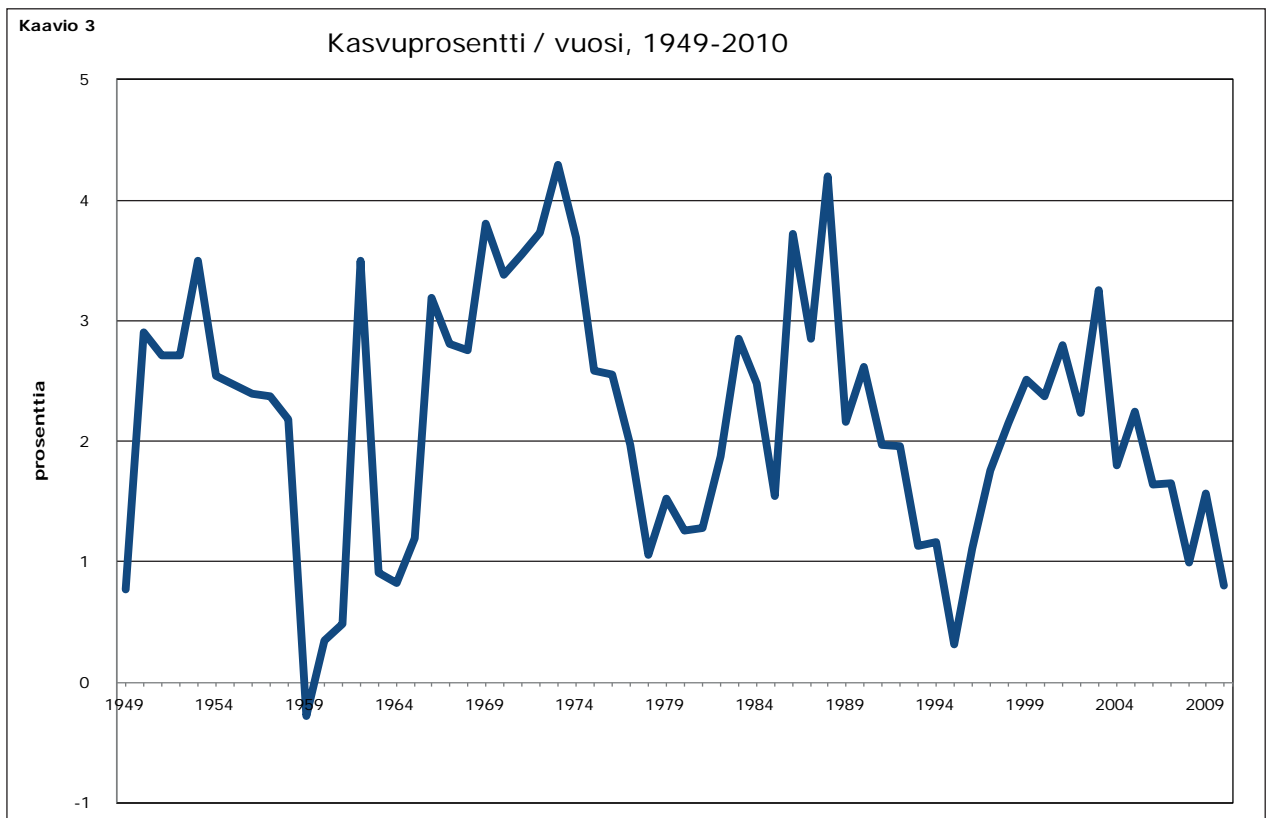
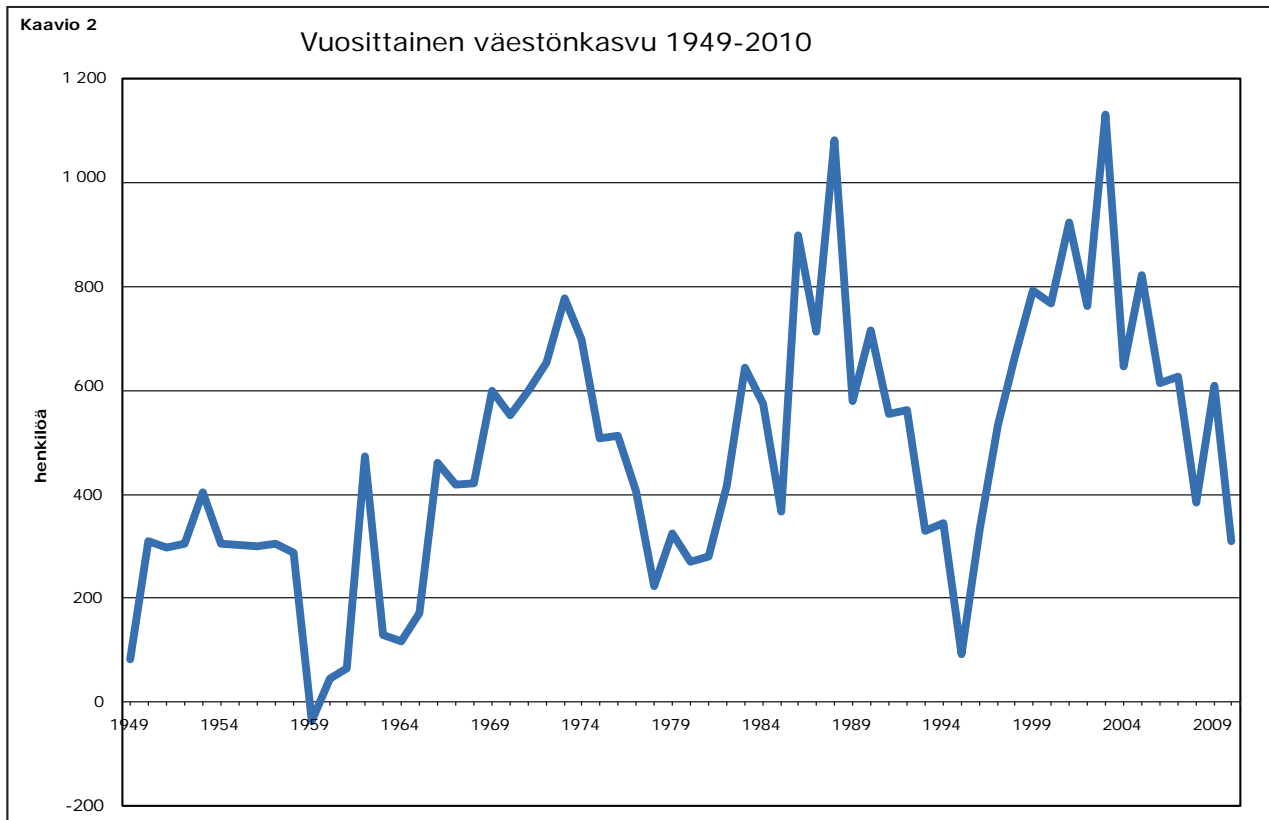
Taulukko 6	Tilastokeskuksen ennuste 2009 – 2040, väestömuutokset						
	2010	2015	2020	2025	2030	2035	2040
Syntyneet	522	536	555	559	551	549	561
Kuolleet	218	241	268	301	339	378	413
Luonnollinen väestönlisäys	304	295	287	258	212	171	148
Kuntaan muuttaneet	2 370	2 454	2 508	2 529	2 537	2 554	2 588
Kunnasta muuttaneet	2 109	2 252	2 308	2 372	2 420	2 464	2 508
Kokonaisnettomuutto	261	202	200	157	117	90	80
Väestönlisäys	565	497	487	415	329	261	228
Väkiluku	40 175	42 758	45 232	47 472	49 311	50 735	51 925

Väestökehitys 1950 - 2010

Nurmijärvi kuuluu kasvavien kuntien joukkoon. Kasvu on vaihdellut vuosien kuluessa muutamista kymmenistä yli tuhanteen. Keskimääräinen vuosittainen kasvu 10-vuotiskauskoilla on kasvanut koko ajan ol-
len 1950-luvulla noin 280 ja 2000-luvulla noin 730. Vuonna 1950 kunnan väkiluku oli noin 11 000, kolmekymmentä vuotta myöhemmin vuonna 1980 se oli kaksinkertaistunut. Väkiluvun kasvu 1980 – 2010 oli 18 000.

Taulukko 7	Väestönkasvu keskimäärin, asukasta/vuosi 10-vuotiskauskoittain
1950–1959	278
1960–1969	290
1970–1979	525
1980–1989	582
1990–1999	492
2000–2009	729

Taulukko 8	Väestönkasvu/30 vuotta		
	Väkiluku	Kasvu/30 vuotta	
1950	11 000		
1980	22 000	11 000	100 %
2010	40 000	18 000	82 %
2040	60 000	20 000	50 %

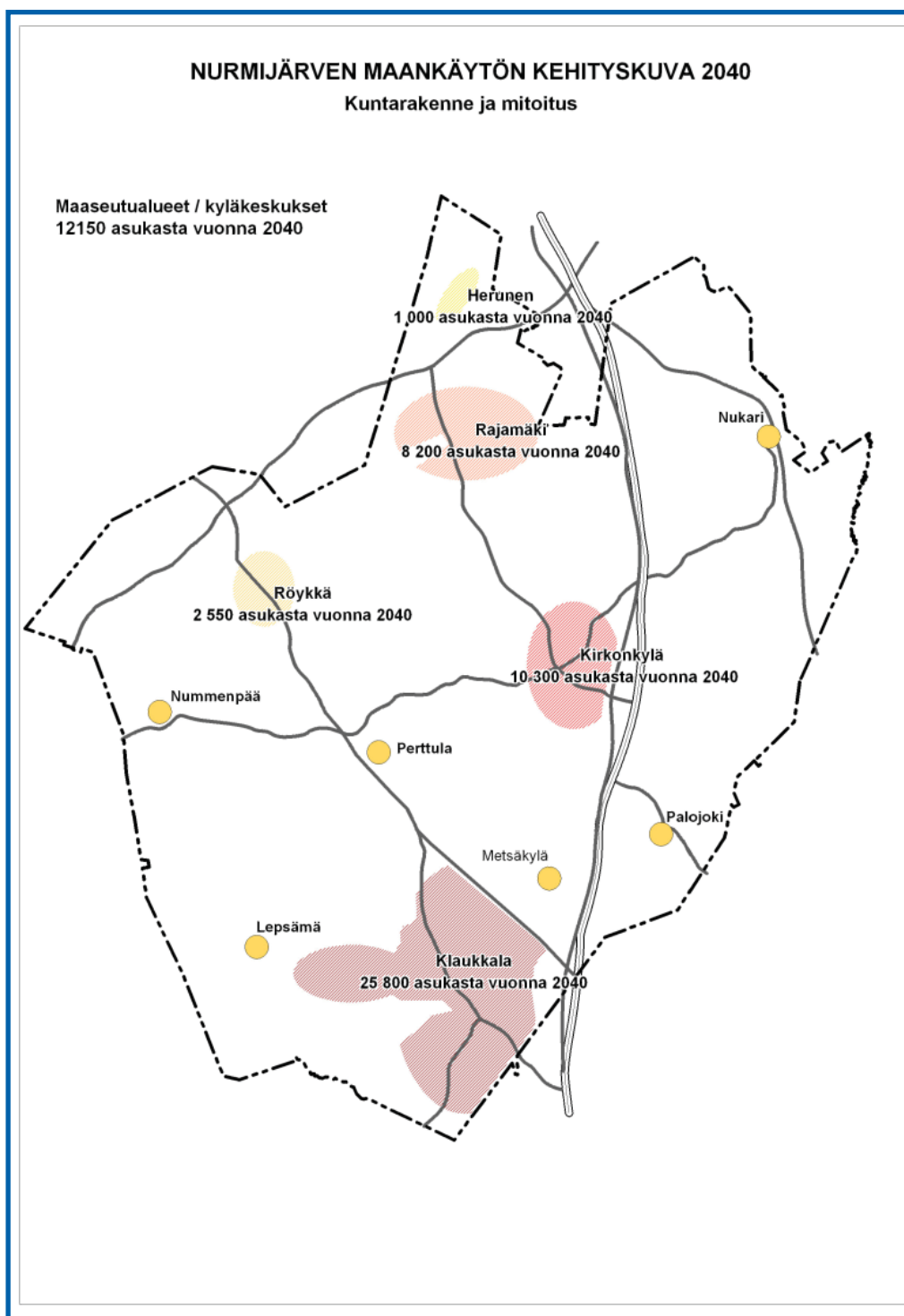

4.2 KUNTARAKENNE JA YHDYSKUNTARAKENTEEN EHEYTTÄMINEN

Väestötavoite alueittain 2040

Pääosa kasvusta sijoittuu asemakaavoitettuihin taajamiin. Asemakaava-alueiden ulkopuolella rakentaminen sijoittuu maaseudun kyläkeskuksiin.

Kunnan väestötavoite vuoteen 2040 on 60 000 eli kasvu on 20 000 asukasta. Kasvun sijoittuminen kunnan eri alueille perustuu toisaalta menneeseen kehitykseen ja toisaalta tulevaisuuden mahdollisuuksiin.

Yhdyskuntarakenteen eheytyminen kasvun keskittyessä taajamiin

Kasvun ohjaaminen kolmeen päätaajamaan on konkonaistaloudellisesti tarkasteltuna perustelluin tapa kunnan väestönkasvun sijoittamiseksi. Eheytyvä ja olemassa olevaan rakenteeseen kytkeytyvä rakentaminen vaatii vähiten uusien asuinalueiden avaamisesta syntyviä infrastruktuurin rakentamiskustannuksia. Kasvun keskittäminen taajamiin mahdollistaa palveluiden (päivittäistavarakaupat ja muut yksityiset palvelut, joukkoliikenne, julkiset palvelut) paremman saavutettavuuden sekä luo parhaiten edellytyksiä niiden monipuolistumiselle. Kasvun määrätietoinen ohjaaminen taajamiin rakennetta eheyttäen turvaa myös lähipalvelujen tarvitseman väestöpohjan.

Eheyttämisen myötä säilyvät Nurmijärven vetovoimatekijänäkin koettu maaseutumaisuus taajamien ulkopuolella, luonnonympäristö ja virkistysalueet. Virkistysalueisiin kohdistuu väkiluvun kasvun myötä yhä enemmän kulutusta, joka tulee ohjata niin, etteivät virkistysarvot kuitenkaan heikkene.

Maakuntakaavan merkintöjen mukaan Klaukkalassa ja Luoteis-Vantaalla on osoitettu tarve kuntarajan ylittävään maankäytön suunnitteluun. Klaukkalan osayleiskaavan laatiminen tehdään tarvittavilta osin vuorovaikutuksessa Vantaan kanssa. Klaukkalan raitaa jatkettaessa edelleen Hyvinkäälle mahdollisen Nopon asemanseudun maankäytön suunnittelu tulee tehdä yhteistyössä Hyvinkään kaupungin kanssa.

Väestökehitys alueittain 1950 – 2010

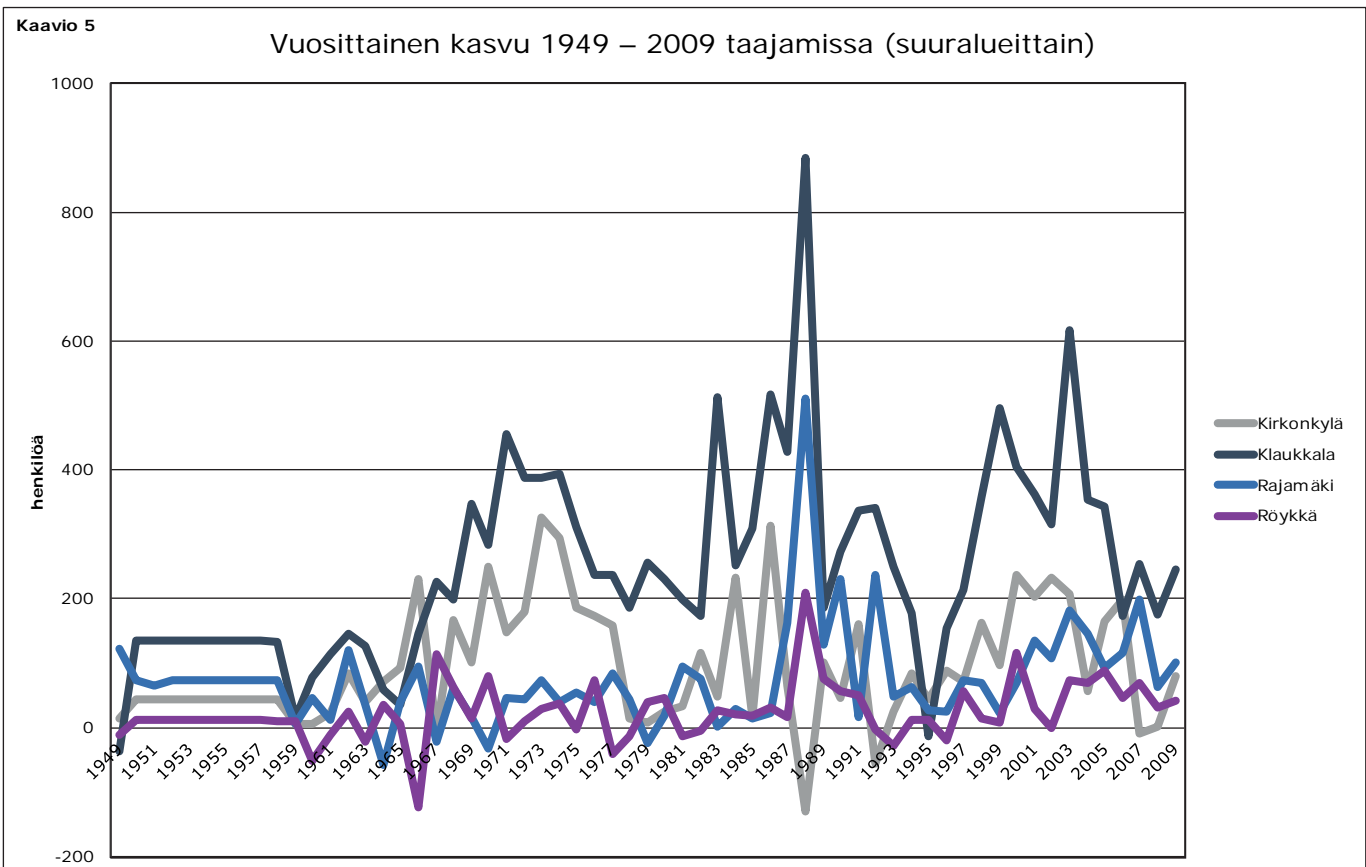
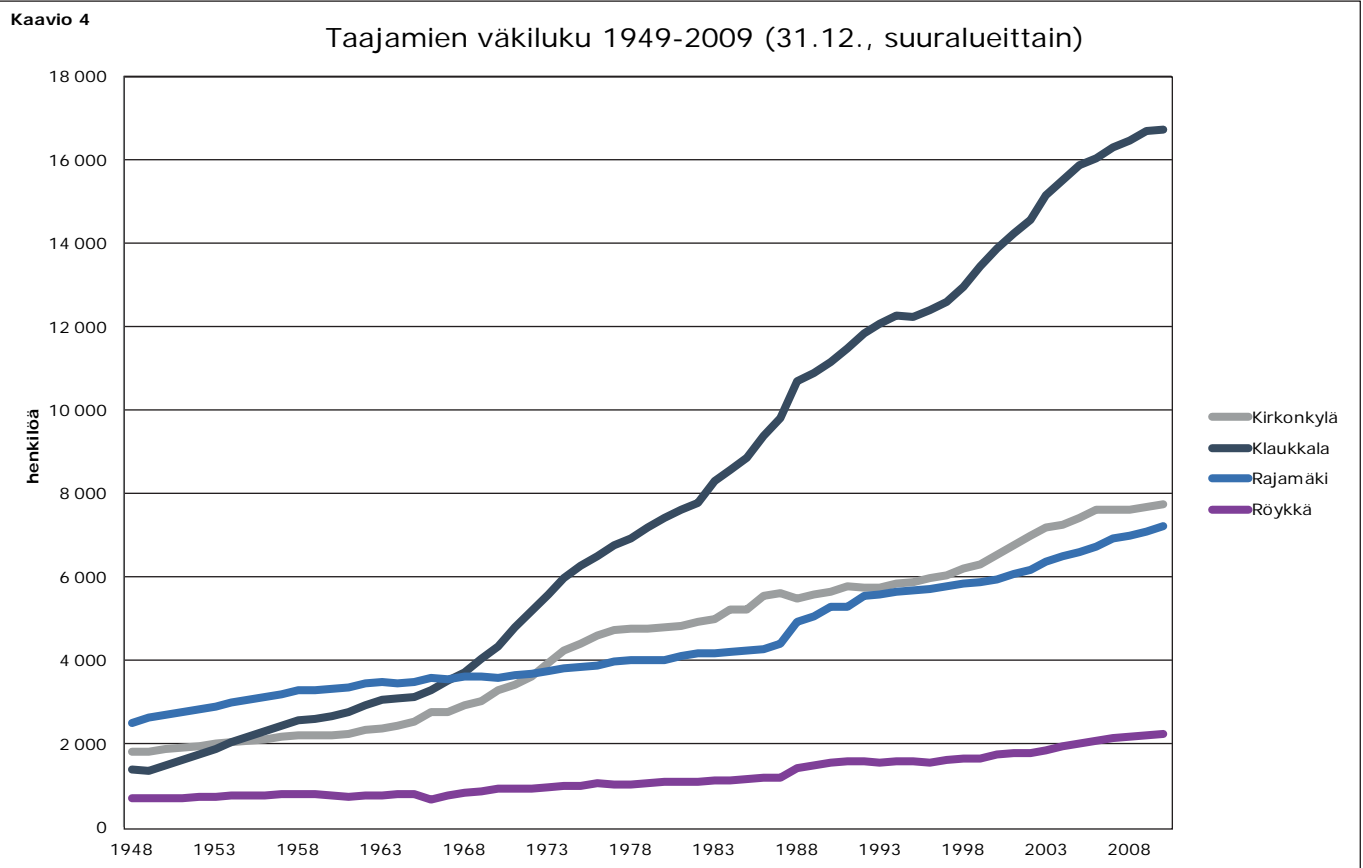
Alueittainen väestökehitys on ollut hyvin erilainen eri alueilla. Kirkonkylä oli aluksi suurin kylä 1900 –luvun alussa, jonka jälkeen Rajamäki nousi suurimmaksi kyläksi. Klaukkala nousi suurimmaksi taajamaksi vuonna 1968 ja Kirkonkylä nousi toiseksi suurimmaksi vuonna 1973.

Klaukkalan vuosittainen kasvu 1960-luvun puolivälin jälkeen on ollut selkeästi suurempaa kuin Kirkonkylän ja Rajamäen kasvu. Klaukkala sijaitsee lähimpänä pääkaupunkiseutua, jonne valtaosa työmatkaliikenteestä suuntautuu. Klaukkalan kasvun alkaessa kunnalla ei ollut omaa tonttivarantoa, joten kyse on Klaukkalan luontaisesta vetovoimasta.

Kaikkiin kunnan taajamiin laadittiin 60-luvulla asemakaavoja laajoille alueille yksityisten omistamille maille. Asemakaavat olisivat mahdollistaneet kaikkiin taajamiin toteutunutta kasvua suuremman kasvun. Klaukkalassa nämä yksityisten omistamat tontit on pääosin nyt rakennettu. Eniten näiden vanhojen kaavojen mukaisia tontteja on toteuttamatta Rajamäellä.

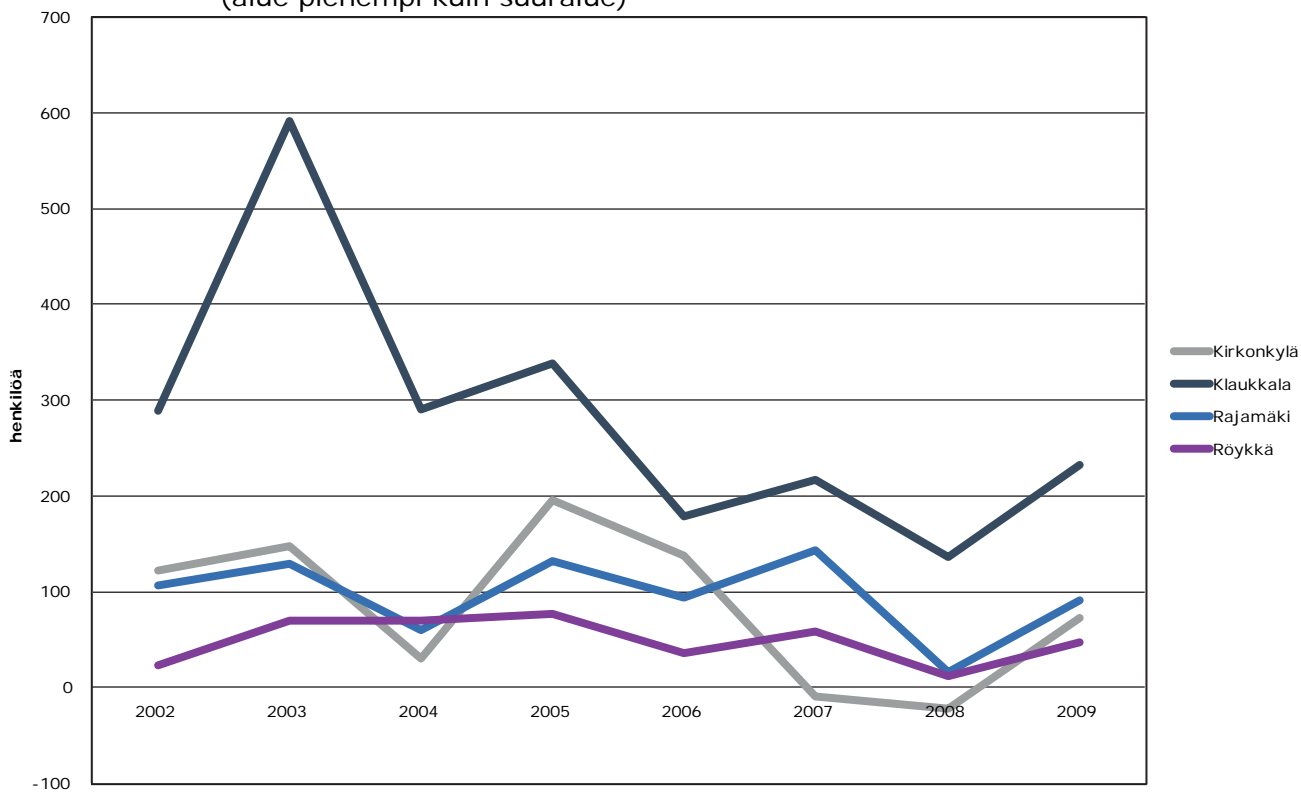
Taulukko 9	Väestötavoite alueittain									
	Rajamäki*		Röykkä*		Kirkonkylä*		Klaukkala*		Maaseutu/kyläkeskukset	
Väestö 2009	5200		1650		6200		15300		10650	
Kasvu / 30 v	3000		900		4100		10500		1500	
Väestö 2040	8200		2550		10300		25800		12150	
	kasvu/ 10 v	kasvu %/ vuosi	kasvu/ 10 v	kasvu %/ vuosi	kasvu/ 10 v	kasvu %/ vuosi	kasvu/ 10 v	kasvu %/ vuosi	kasvu/ 10 v	kasvu %/ vuosi
2011–2020	1000	1,9–1,6 %	300	1,8–1,6 %	1370	2,2–1,8 %	3500	2,3–1,9 %	500	0,5–0,5 %
2021–2030	1000	1,6–1,4 %	300	1,5–1,4 %	1370	1,8–1,6 %	3500	1,9–1,6 %	500	0,4–0,4 %
2031–2040	1000	1,4–1,2 %	300	1,3–1,2 %	1370	1,5–1,3 %	3500	1,6–1,4 %	500	0,4–0,4 %

* Väestö 2009 asemakaavoitetuilla alueilla

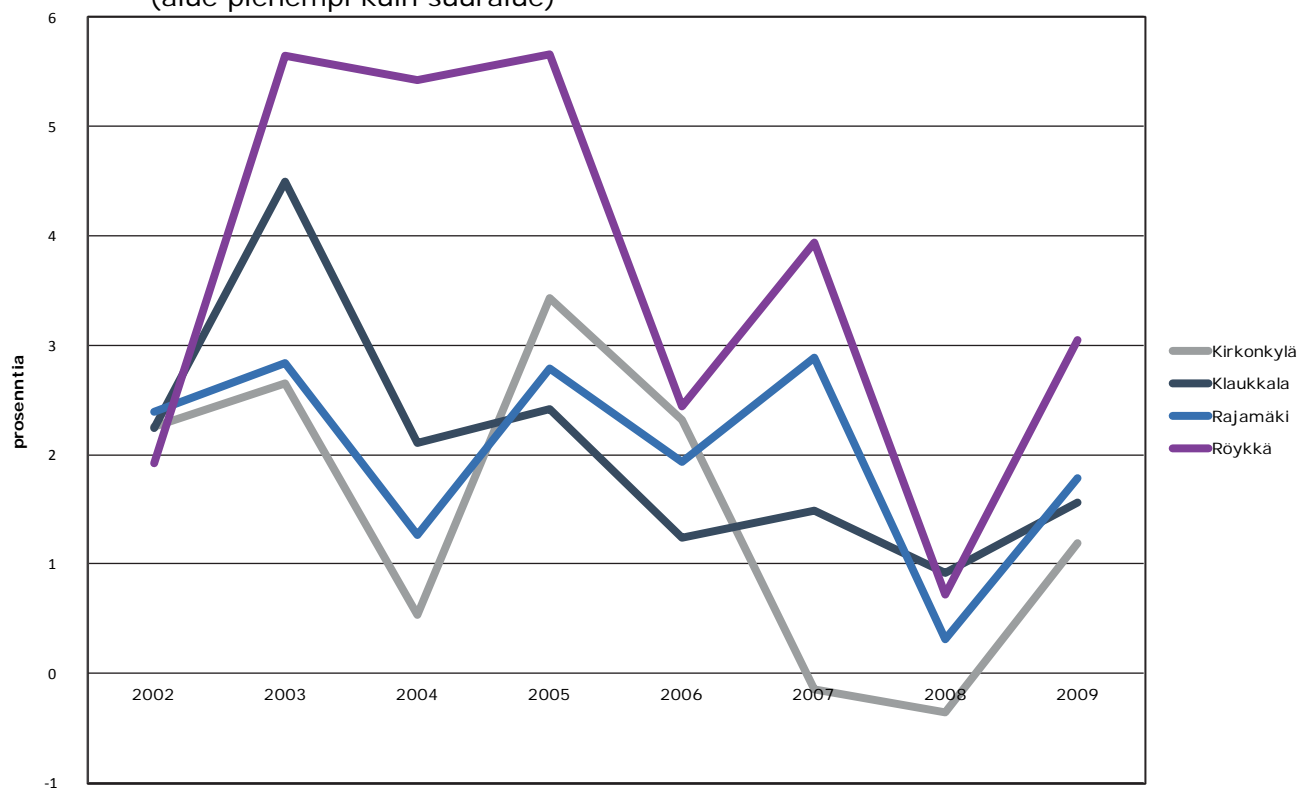
Kaavio 6

Vuosittainen kasvu 2002 – 2009 asemakaavoitetuissa taajamissa (alue pienempi kuin suuralue)

Kaavio 7

Vuosittainen kasvuprosentti 2002 – 2009 asemakaavoitetuissa taajamissa (alue pienempi kuin suuralue)

4.3 TAAJAMIEN OMINAISPIIRTEET

Nurmijärvellä on kolme omaleimaista ja vireää päätaajamaa. Niiden keskustat ovat tiivistyneet ja palvelut monipuolistuneet. Taajamat tarjoavat monipuolisia asumisen mahdollisuuksia omakotitaloista ja tiiviistä pientaloalueista kaupunkimaisiin kerrostaloihin omakotivaltaisessa taajamaympäristössä ja pikkukaupunkimaisessa miljöössä.

Klaukkala

Nurmijärven eteläosassa sijaitseva Klaukkala on suurin kunnan taajamista, asukkaita on vuonna 2010 noin 15 300 asemakaavoitetulla alueella. Klaukkala on vanha keskiajalta peräisin oleva kylä, joka on kasvanut nopeasti 1960-70-lukujen suuresta muutto- liikkeestä lähtien Helsingin läheisyyden ja hyvien liikenneyhteyksien ansiosta. Uusi rakennuskanta antaa taajamalle modernia ilmettä. Taajamalle ovat luonteenomaisia myös maaston voimakkaat korkeuserot. Klaukkalan nauhamainen taajamarakenne tukeutuu sen läpi kulkevaan Klaukkalantiehen. Klaukkalan kehittämisessä varaudutaan uusiin liikenneratkaisuihin, Klaukkalan ohikulkutiehen ja pitkällä aikavälillä rautatieyhteyteen Kehäradalle.

Vuonna 2040 Klaukkala on kehittynyt pikkukaupunkimaiseksi taajamaksi, jossa on monipuoliset palvelut sekä hyvin toimivat joukkoliikenneyhteydet. Taajaman keskusta on kerrostalovaltaisen/tehokkaan täydennysrakentamisen myötä muuttunut tiiviimmäksi sekä kaupunkimaisemmaksi ja sinne on syntynyt kevyttä liikennettä suosiva keskusta-alue, jossa palvelut ovat hyvin saavutettavissa myös taajaman reuna-alueilta. Klaukkalan palvelut ovat monipuolistuneet ja kasvaneet niin, että taajamasta on tullut kilpailukykyinen laajempaakin aluetta palveleva kaupallinen keskus. Tulevan raideliikenteen palvelualueelle sijoitettu rakentaminen on tehokasta, jotta saadaan riittävä väestöpohja mahdollisesti tulevan aseman vaikutusalueelle. Taajaman keskustan ulkopuolella on monipuolisia tiiviitä ja myös perinteisempiä pientalo-alueita. Luonto on taajamassa lähellä. Isosuo, Valkjärvi ja Luhtajoen jokilaakso ovat taajaman laajat lähivirkistysalueet, jotka kytkeytyvät toisiinsa kattavien ulkoilu- ja virkistysreitiverkostojen kautta. Klaukkala houkuttelee erityisesti hyvin koulutettuja lapsiperheitä sekä pääkaupunkiseudulla työskenteleviä, jotka kaipaavat asuinalueeseen pienempimittakaavaista, vireää ja vehreää pikkukaupunkia.

Kirkonkylä

Kirkonkylä on nykyisin noin 6200 asukkaan taajama (asemakaavoitettu alue) Hämeenlinnanväylän tuntumassa. Kirkonkylä on kunnan vanha päätaajama ja nykyinen hallinnollinen keskus. Nimensä mukaisesti taajama on rakentunut kirkon ja kirkonmäen ympärille.

Kirkonkylän rakennuskannassa näkyy Klaukkalaa selväpiirteisemmin eri aikakausien rakentaminen. Vaikka Kirkonkylän rakennettu ympäristö toimii ikkunana menneeseen, väestönkasvu tuo siihen kuitenkin ajallista jatkuvuutta. Kirkonkylän ensimmäiset nopeamman kasvun vuodet ja kunnan tehtävien lisääntyminen 1920-30 -luvulla näkyvät useissa julkisissa rakennuksissa, mikä luo Kirkonkylälle selvää paikan henkeä muiden vanhojen rakennusten kanssa.

Vuonna 2040 Kirkonkylän taajama on kasvanut keskustan tiivistymisen myötä. Erityisesti Kirkonkylää, mutta myös muita taajamia, luonnehtivat

elinkaariasuminen, asuntojen monipuolisuus, palvelujen saavutettavuus ja esteetön ympäristö. Nämä mahdollistavat taajamassa asumisen vauvasta varaan.

Rajamäki

Rajamäki on nykyisin noin 5200 asukkaan taajama (asemakaavoitettu alue) Nurmijärven pohjoisosassa, lähellä Kehä V:tä ja Hyvinkäätä. Taajama on aikoinaan kehittynyt Rajamäen tehtaiden vaikutuksesta ja alueella sijaitsee useita tehtaanoita ja tehdasyhdyskunnan toimintaan liittyneitä rakennus-

historiallisesti ja arkkitehtonisesti arvokkaita rakennuksia. Rajamäen pohjoispuolella on lisäksi Herusten asemakaavoitettu alue, jolla asuu noin 850 henkilöä.

Vuonna 2040 Rajamäki on elinvoimainen pientalovaltainen taajama erinomaisten ulkoilumahdollisuuksien äärellä. Pientalovaltaisuus ja tonttien Kirkonkylää ja Klaukkalaa suurempi koko houkuttelee Rajamäelle erityisesti lapsiperheitä. Väestönkasvun myötä taajaman kaupalliset palvelut paranevat ja monipuolistuvat. Sääksjärven ja Salpausselän harjualueen erinomaiset

ulkoilumaastot houkuttelevat Rajamäelle liikunnallisia ja lähellä olevia hyviä ulkoilumaastoja arvostavia ihmisiä myös muualta kunnasta ja kunnan ulkopuolelta.

Röykkä

Lopentien halkoma, nykyisin noin 1650 asukkaan (asemakaavoitettu alue) Röykkä on syntynyt Suomen ensimmäisen keuhkotautiparantolan eli Nummelan parantolan perustamisen ja sen asiakkaiden ja vieraiden tarpeisiin perustetun Röykan aseman myötä 1900-luvun alussa. Taajamassa on ollut teollista toimintaa vuosikymmenien ajan. Sääksjärven ulkoilualue ja Vaaksinjärvi ovat taajaman helmiä.

Vuonna 2040 Röykan taajama on kylämäinen noin 2 500 asukkaan keskus, missä rakentaminen on omakotivaltaista. Taajaman luonne on pysynyt nykyisen kaltaisena. Uusi rakentaminen on toteutunut Röykässäkin taajamarakennetta tiivistäen ja täydentäen ja siten lähipalveluiden toimintaedellytyksiä tukien.

Kyläkeskukset

Kunnassa on useita kyläkeskuksia, joista elinvoimaisimpia ovat Lepsämä, Perttula, Nummenpää, Metsäkylä, Palojoki ja Nukari. Maa-seutualueiden asuinrakentaminen sijoittuu miljöötä kunnioittaen kyläkeskuksiin. Kaikki kylät ovat erilaisia rakenteeltaan, mikä tulee säilyttää. Kyläkeskusten ulkopuolinen maaseutu säilyy ilmeeltään maaseutumaisena, koska uudisrakentaminen ohjataan osayleiskaavoin kyläkeskuksiin. Tämä kehitys antaa mahdollisuuden jatkossakin maaseutuelinkeinojen harjoittamiseen.

Radanvarren kehittämisvyöhyke

Radan jatkaminen Klaukkalasta Kirkonkylän kautta Rajamäelle ja aina Hyvinkäälle asti on pitkän aikavälin visio (2040 + +). Klaukkalan pohjoispuolelle on mahdollista muodostaa uusi asemaan tukeutuva tiiviisti

rakennettu alue nykyisen Nummimäen tienoille. Tämä alue on tärkeää säilyttää tulevaisuuden potentiaalista rakentamista varten.

4.4 ASUNTOTUOTANTO JA TALOTYYPIT

Asuntotuotannon kokonaistavoite asemakaavoitetuissa taajamissa on keskimäärin noin 350-400 asuntoa / vuosi ja lisäksi kyläkeskuksiin ja maaseudulle valmistuvat asunnot. Tuotantomäärä vaihtelee vuosittain mm. taloudellisista suhdanteista riippuen.

Taajamittain määritellään asuntotuotannon jakautuminen erilaisiin talotyyppihin lähinnä rakentamisen tehokkuuteen perustuen. Klaukkalan ja Kirkonkylän asuinrakentaminen on tehokkaampaa kuin Rajamäen ja Röykan, joissa on enemmän perinteisiä omakotitontteja.

Taulukko 10	Asuntotuotanto talotyypeittäin, prosenttiosuudet		
	Omakotitalo	Tiivis pientalo (yhtiömuotoinen)	Kerrostalo tai vastaava tehokkuus
Klaukkala	25 %	35 %	40 %
Kirkonkylä	25 %	35 %	40 %
Rajamäki	50 %	25 %	25 %
Röykkä	80 %	20 %	-

Kuntarakennetta koskevan kohdan yhteydessä on asetettu väestötavoitteet taajamittain vuoteen 2040. Valtaosa vuotuisesta väestönkasvusta saadaan muuttoliikkeestä, mikä tarkoittaa, että vuosittaisen asuntotuotannon määrän tulee vastata tavoitteellista kasvua. Asuntotuotannon määrää arvioitaessa on oletettu, että osa nykyisestä asuntokannasta poistuu ja korvautuu uudella. Toisaalta talouden keskikoon pieneneminen ja asumisväljyyden kasvu vaikuttavat asuntotuotannon määrään lisäävästi.

Kehityskuvassa asetetaan taajamittain tavoitteellinen asuntotyypijakautuma. Nurmijärvelle tulevat asukkaat haluavat usein omakotitalon tai pientalon kaltaisen asunnon. Pientalot ovat jatkossakin enemmistönä, mutta nykyistä tiiviimmin rakentaen. Keskusta-alueilla rakennetaan kerrostaloja tai vastaavalla tehokkuudella muita asuntoja. Tiiviillä pientalolla voidaan tarkoittaa yhtiömuotoista omakotirakentamista tai rivitalorakentamista. Olennaista on tonttitehokkuus, joka on perinteistä omakotitalorakentamista suurempi. Tehokkaimmin rakennettu talotyyppi on nimetty kerrostaloksi, mutta se voidaan toteuttaa toisinkin vastaavalla tehokkuudella. Talotyypit kuvaavat näin ollen lähinnä tonttitehokkuutta. Tonttitehokkuudella

tarkoitetaan rakennuksen kerrosneliömetrien suhdetta tontin maapinta-alaan.

Kyläalueelle sijoituvia asuntomääriä ei ole arvioitu vuositasolla, koska niiden toteutumista ohjaavat yksityisten tonttitarjonta ja toisaalta kysyntä sekä suhdanteet.

Taulukko 11	Asuntotuotantotarve yhteensä talotyypeittäin eri taajamissa vuoteen 2040			
	Uusia asuntoja 2010–2040 yhteensä	Omakotitalo	Tiivis pientalo (yhtiömuotoinen)	Kerrostalo tai vastaava tehokkuus
Klaukkala	5 800	1 450	2 050	2 300
Kirkonkylä	2 300	575	690	1 035
Rajamäki	1 700	850	425	425
Röykkä	500	400	100	-
Yhteensä	10 300	3 275	3 265	3 760

Taulukko 12	Asuntotuotantotarve vuosittain ja talotyypeittäin eri taajamissa			
	Omakotitalo	Tiivis pientalo (yhtiömuotoinen)	Kerrostalo tai vastaava tehokkuus	Yhteensä
Klaukkala	48	68	77	193
Kirkonkylä	19	23	35	77
Rajamäki	28	14	14	56
Röykkä	13	3	-	16
Yhteensä	108	108	126	342
%-osuus	32 %	32 %	36 %	

Klaukkalaa pyritään kehittämään nykyistä enemmän pikkukaupunkimaiseksi taajamaksi, jossa palvelut ovat saavutettavissa jalan ja pyörällä kuljettaessa. Tämä edellyttää nykyisiä omakotitaloalueita tiiviimpää rakentamista. Kerrostalot/tehokkain rakentaminen sijoitetaan hyvien joukkoliikenneyhteyksien varteen keskusta-alueille.

Kirkonkylässä on jo nykyisin varsin runsaasti asuntoja kerrostaloissa. Kirkonkylä säilyy edelleen kerrostalovaltaisimpana taajamana. Tiiviiden pientalojen osuutta lisätään ja omakotitonttitarjonnasta pidetään huolta. Kerrostalot/tehokkain rakentaminen sijoitetaan joukkoliikenneyhteyksien varteen keskusta-alueille.

Rajamäki säilyy omakotitalovaltaisena kuten tähänkin asti, mutta tiivistäen. Keskusta-alueelle on perusteltua rakentaa kerrostaloja/vastaavalla tehokkuudella.

Röykkä on selkeästi omakotivaltaisin asemakaavoitetuista alueista. Tätä kehitystä jatketaan, mutta tiiviimpänä kuin tähän asti.

Talotyyppijakautuma vuonna 2009 ja 2040

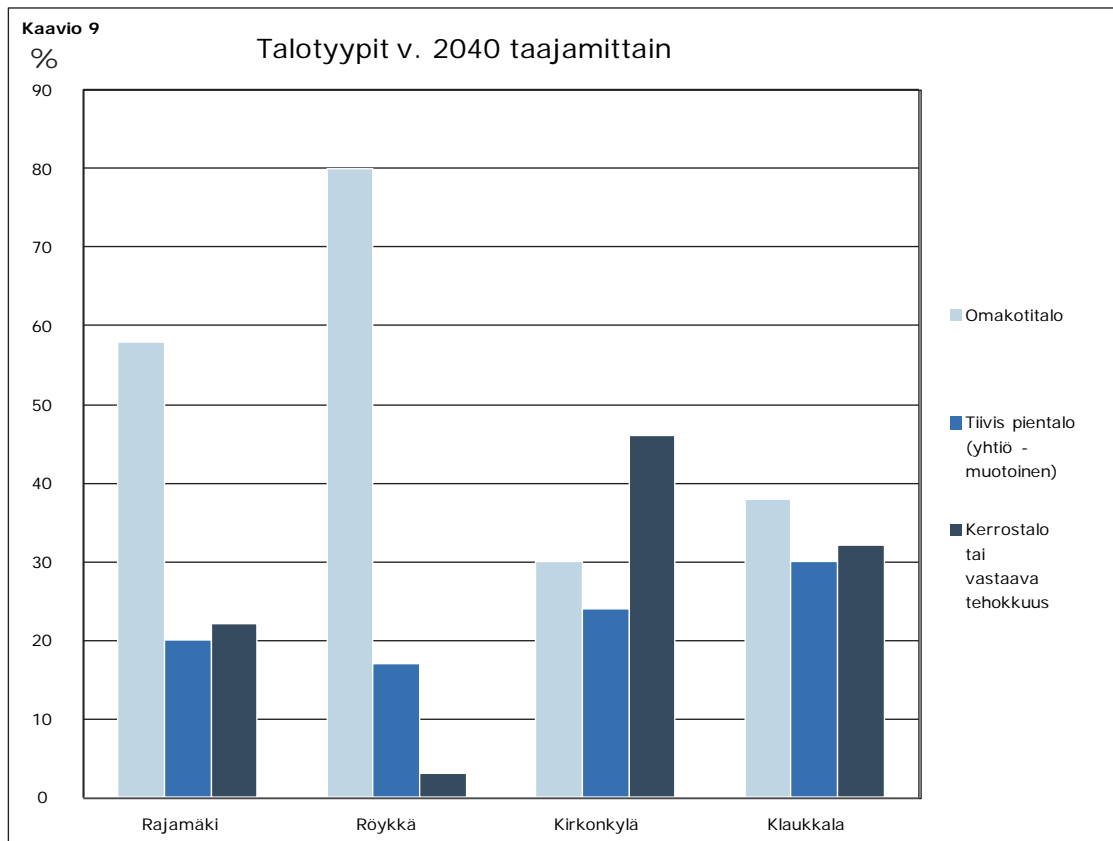
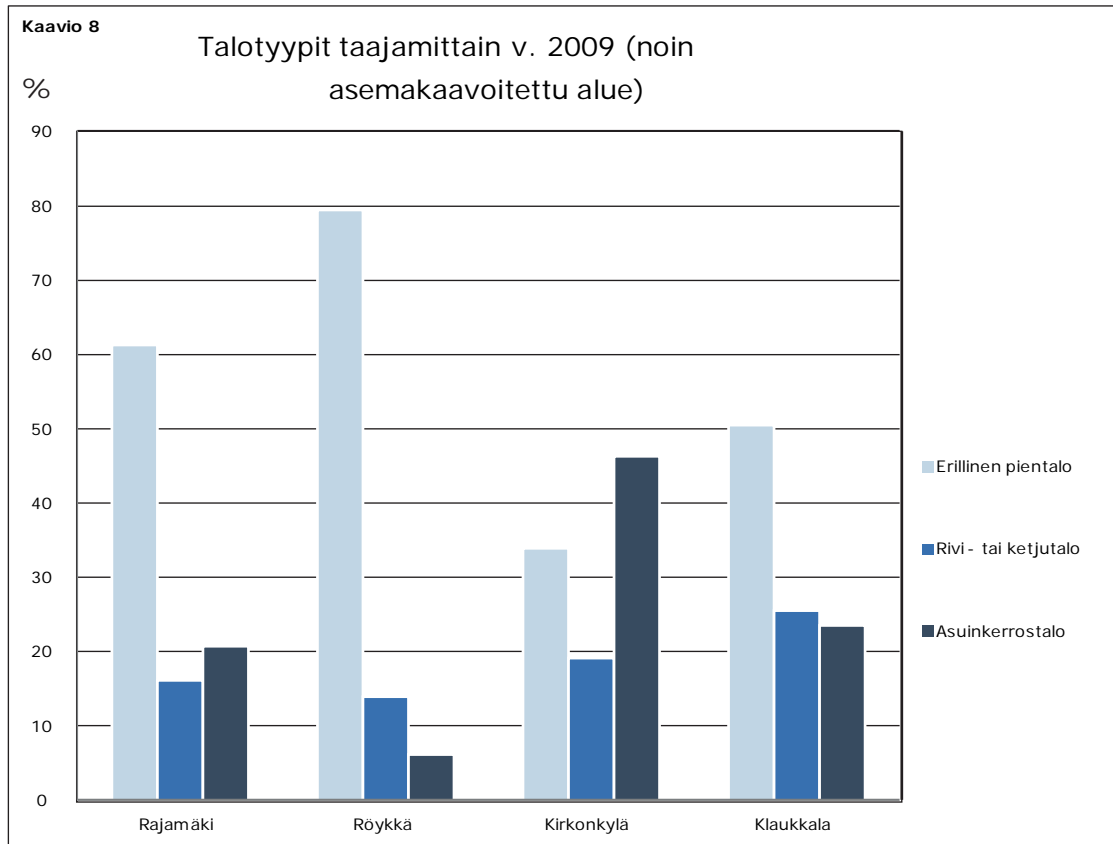
Alla olevissa taulukoissa ja kaavioissa on esitetty asemakaavoitettujen taajamien talotyyppijakautuma vuosina 2009 ja 2040.

Taulukko 13		Klaukkalan tavoitteellinen asuntotyyppijakautuma				
Klaukkala	Asukkaita		Omakotitalo	Tiivis pientalo (yhtiömuotoinen)	Kerrostalo tai vastaava tehokkuus	Yhteensä
2009	15 300	Asuntoja (kpl)	3 100	1 550	1 450	6 100
		Asuntoja (%)	50 %	25 %	23 %	
2009–2040		Uuden tuotannon prosenttiosuudet	25 %	35 %	40 %	
2040	Uusia asukkaita 10 500, yhteensä 25 800	Uusia asuntoja	1 450	2 050	2 300	5 800
		Asuntoa/vuosi	48	68	77	193
		Varanto kpl/vuosi				6

Taulukko 14		Kirkonkylän tavoitteellinen asuntotyyppijakautuma				
Kirkonkylä	Asukkaita		Omakotitalo	Tiivis pientalo (yhtiömuotoinen)	Kerrostalo tai vastaava tehokkuus	Yhteensä
2009	6 200	Asuntoja (kpl)	1 000	550	1 350	2 900
		Asuntoja (%)	34 %	19 %	46 %	
2009–2040		Uuden tuotannon prosenttiosuudet	25 %	35 %	40 %	
2040	Uusia asukkaita 4 100, yhteensä 10 300	Uusia asuntoja	575	690	1 035	2 300
		Asuntoa/vuosi	19	23	35	77
		Varanto kpl/vuosi				2

Taulukko 15		Rajamäen tavoitteellinen asuntotyyppijakautuma				
Rajamäki	Asukkaita		Omakotitalo	Tiivis pientalo (yhtiömuotoinen)	Kerrostalo tai vastaava tehokkuus	Yhteensä
2009	5 200	Asuntoja (kpl)	1 600	400	550	2 500
		Asuntoja (%)	61 %	16 %	21 %	
2009–2040		Uuden tuotannon prosenttiosuudet	50 %	25 %	25 %	
2040	Uusia asukkaita 3 000, yhteensä 8 200	Uusia asuntoja	850	425	425	1 700
		Asuntoa/vuosi	28	14	14	56
		Varanto kpl/vuosi				6

Taulukko 16		Röykan tavoitteellinen asuntotyyppijakautuma				
Röykkä	Asukkaita		Omakotitalo	Tiivis pientalo (yhtiömuotoinen)	Kerrostalo tai vastaava tehokkuus	Yhteensä
2009	1 650	Asuntoja (kpl)	500	90	40	620
		Asuntoja (%)	79 %	16 %	6 %	
2009–2040		Uuden tuotannon prosenttiosuudet	80 %	20 %		
2040	Uusia asukkaita 900, yhteensä 2 550	Uusia asuntoja	400	100		500
		Asuntoa/vuosi	13	3		16
		Varanto kpl/vuosi				2

Taulukko 17	Talotyyppijakautuma vuonna 2040			
	Kokonaisväkiluku 2040 noin 60 000	Omakotitalo	Tiivis pientalo (yhtiömuotoinen)	Kerrostalo tai vastaava tehokkuus
KLAUKKALA 25 800 asukasta	4 550 asuntoa	3 600 asuntoa	3 750 asuntoa	11 900
	38 %	30 %	32 %	
KIRKONKYLÄ 10 300 asukasta	1 575 asuntoa	1 240 asuntoa	2 385 asuntoa	5 200
	30 %	24 %	46 %	
RAJAMÄKI 8 200 asukasta	2 450 asuntoa	825 asuntoa	925 asuntoa	4 200
	58 %	20 %	22 %	
RÖYKKÄ 2 550 asukasta	900 asuntoa	190 asuntoa	40 asuntoa	1 130
	80 %	17 %	3 %	

4.5 RAKENTAMISEN TEHOKKUUS

Yhdyskuntarakennetta täydennetään ja eheytetään. Rakennetta myös tiivistetään etenkin keskusta-alueilla. Klaukkalassa ja Kirkonkylässä pyritään omakotitonttien osalta muita taajamia pienempään tonttikokoon ja toisaalta Rajamäellä ja Röykässä on mahdollisuus hieman suurempiin tonttikokoihin. Tehokkuuden nostamisella tuetaan yhdyskuntarakenteen eheyttämistavoitetta.

Yhdyskuntarakenteen täydentämisellä tarkoitetaan olevan rakenteen tiivistämistä. Taajamien täydentämis-/tiivistämis-/eheyttämistavoitteet edellyttävät nykyistä pienempiä tonttikokoja myös Nurmijärvellä. Uudet rakennettavat alueet tehdään laadukkaiksi ja viihtyisiksi, mutta kuitenkin nykyistä tiiviimmiksi. Tonttien ja rakennusten hyvällä suunnittelulla etenkin omakotialueilla turvataan yksityisyyden säilyttäminen.

Taajamissa ydinkeskustoihin sijoitetaan kerrostaloja ja niiden ympärille tiivistyvä kaupunkimainen pientalovyöhyke (esimerkiksi yhtiömuotoista pientalorakentamista) sekä monimuotoisia omakotitaloja. Omakotialueet ovat omaleimaisia, monipuolisia ja vaihtelevia. Niiden suunnittelu perustuu kunkin taajaman ja alueen lähtökohtiin. Kullakin alueella asema-kaavoituksen yhteydessä ratkaistaan alueelle tulevien tonttien koot. Koot vaihtelevat mm. alueen yhdyskuntarakenteellisen sijainnin, maaston ja maaperän mukaan. Samalla alueella voi olla erikokoisia tontteja tavoitteena monipuolinen tonttitarjonta myös koon suhteen. Asemakaavaselostuksissa tulee esittää, miten kehityskuvan tavoitteet toteutuvat monipuolisen tonttitarjonnan suhteen.

Klaukkalassa pyritään omakotitonttien osalta muita taajamia pienempään tonttikokoon ja toisaalta Rajamäellä ja Röykässä on mahdollisuus hieman suurempiin tonttikokoihin.

Tonttitehokkuudet aluetehokkuuden ohella ovat merkittävässä asemassa rakennetta tiivistettäessä. Omakotitonttien osalta tonttitehokkuus vaihtelee tonttikoon mukaan siten, että myös pienimmille tonteille on rakennettavissa riittävän suuri asunto. Nykyistä pienempi tonttikoko edellyttää myös asuntojen suunnittelun laadun nostamista toisaalta yksityisyyden säilymisen näkökulmasta ja toisaalta, jotta eri toimintojen sijoittelu tonteille onnistuu. Esteettömyy-

den huomioon ottaminen asuntojen suunnittelussa on haasteellista, mutta mahdollista. Aluetehokkuuden tavoiteltava alaraja on $ea=0,15 - 0,25$. Aluetehokkuusluku ilmaisee rakennusten kokonaispinta-alan suhteessa maa-alueen pinta-alaan. Asuinalueella on asuinkortteleiden lisäksi mm. katuja, puistoja, päiväkoteja ja myymälöitä. Tonttitehokkuuksien alarajat talotyypeittäin on esitetty seuraavassa taulukossa, oletuksena on 250 k-m² rakennusoikeus.

Taulukko 18	Tonttitehokkuudet		
	Omakotitalo	Tiivis pientalo (yhtiömuotoinen)	Kerrostalo tai vastaava tehokkuus
tonttitehokkuus	0,25–0,4	0,35–	0,5–

Tonttien kokoja pienentämällä voidaan rakentaa pientaloja, mutta saavuttaa lähes kerrostalotonttien rakentamistehokkuus.

4.6 TYÖPAIKAT JA TYÖPAIKKAOMAVARAISUUS

Tavoitteena on 60–65 % työpaikkaomavaraisuus.

Alla olevassa taulukossa on arvioitu 20 – 64-vuotiaiden määrää tavoitteellisella 20 000 asukkaan väestönkasvulla, kokonaisväkiluvun ollessa 60 000. Ikäryhmän prosentuaalinen osuus on sama kuin tilastokeskuksen ennusteessa, jonka mukaan Nurmijärven väkiluku vuonna 2040 olisi noin 52 000 asukasta. Oletuksena on, että työllisten osuus työvoimasta pysyy nykyisellä noin 85 % tasolla.

Taulukko 19	Arvioitu työllisen työvoiman määrä		
	Koko väestö	Ikäryhmä 20–64 v.	Työllinen työvoima*
2010	40 000	23 200	19 700
2020	46 700	25 700	21 800
2030	53 400	28 300	24 000
2040	60 100	30 700	26 000

* oletus, että noin 85 % ikäryhmästä 20 -64 v. kuuluu työlliseen työvoimaan

Edellä esitettyjen lähtöoletusten mukaan 60 % työpaikkaomavaraisuus edellyttäisi noin 4200 uutta työpaikkaa ja 65 % työpaikkaomavaraisuudella noin 5500 työpaikkaa. Tämän hetkisten arvioiden mukaan

Taulukko 20	Työpaikkaomavaraisuus 60 % tai 65 %					
	60 %:iin edellyttämä kasvu			65 %:iin edellyttämä kasvu		
	Työpaikkamäärä	Määrän kasvu	Kasvuprosentti	Työpaikkamäärä	Määrän kasvu	Kasvuprosentti
2008	11 400			11 400		
2010	11 800	400	4 %	12 800	1 400	12 %
2020	13 000	1 200	10 %	14 200	1 400	11 %
2030	14 400	1 400	11 %	15 600	1 400	10 %
2040	15 600	1 200	8 %	16 900	1 300	8 %
yhteensä kasvu		4 200			5 500	
kokonaiskasvu (%)			37 %			48 %
työpaikkoja/vuosi		140			183	

väestömäärän kasvu tuottaa noin 10 – 15 palvelualan työpaikkaa/100 asukasta. Tämä tarkoittaisi kymmenvuotiskaudella 670 – 1000 palvelualan työpaikkaa, yhteensä noin 2000 – 3000 työpaikkaa.

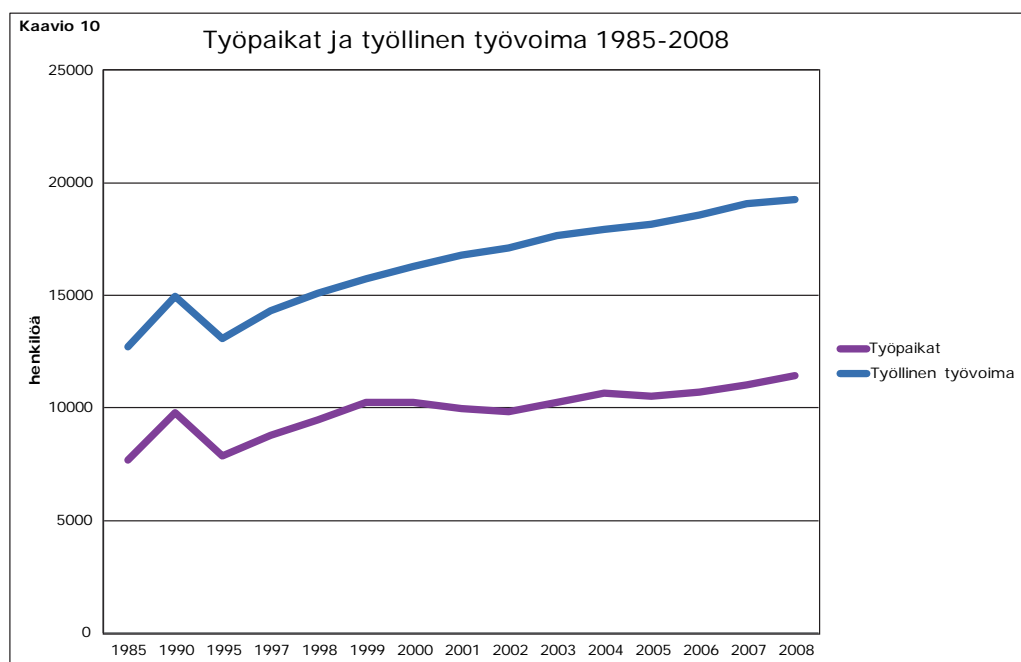
Helsingin seudulla (14 kuntaa) on noin 715 000 työpaikkaa (31.12.2008). Työpaikkamäärän on arvioitu kasvavan noin 175 000 työpaikalla vuoteen 2035 mennessä kasvun ollessa noin 24 % (Uudenmaan liitto). Nurmijärven kunnan osuus nykyisistä työpaikoista on noin 1,5 %. Mikäli kasvusta saataisiin esimerkiksi 2 %, se tarkoittaisi noin 3500 työpaikkaa.

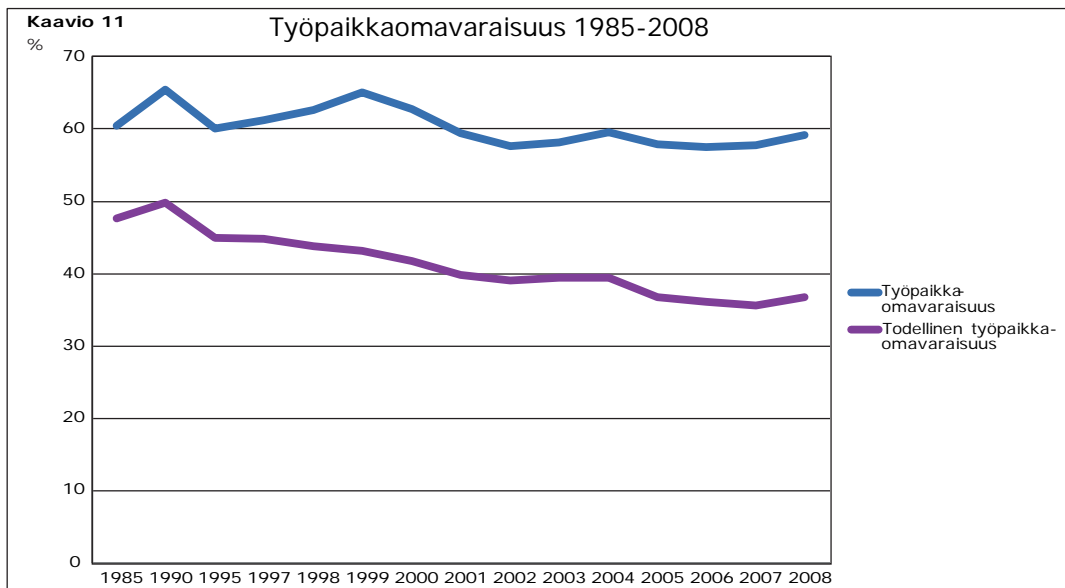
Työpaikkaomavaraisuuden kasvattaminen 60 % on haasteellinen tavoite ja tarkoittaa, että Nurmijärven

työpaikkamäärän kasvu olisi seudun työpaikkojen kasvuun nähden yli 1,5-kertaista. Tavoiteltaessa 65 % työpaikkaomavaraisuutta Nurmijärven työpaikkamäärän kasvun pitäisi olla noin 2-kertaista seudun työpaikkamäärän kasvuun nähden.

Työpaikkojen ja työllisen työvoiman kehitys

Työpaikkojen lukumäärä on ollut kasvussa 1990-luvun laman aikaista notkahdusta lukuun ottamatta. Samanaikaisesti työllisen työvoiman määrä on vastaavasti kasvanut. Työpaikkakehitys on jäänyt hieman jälkeen työllisen työvoiman kehityksestä erityisesti 2000-luvun voimakkaan väestönkasvun myötä.

Työpaikkaomavaraisuuden ja todellisen työpaikkaomavaraisuuden kehitys

Kunnan työpaikkaomavaraisuus on vuodesta 1970 vuoteen 2008 laskenut noin 65 %:sta noin 59 %:iin. Perinteinen työpaikkaomavaraisuustarkastelu ei kerro sitä, kuinka suuri osa työssäkäynnistä tapahtuu omassa asuinkunnassa ja kuinka paljon käydään töissä asuinkunnan ulkopuolella. Suuri työpaikkaomavaraisuus ei automaattisesti tarkoita sitä, että asuinkunta ja työpaikkakunta olisivat samoja. Todellinen työpaikkaomavaraisuus kertoo omassa kunnassa työssäkäyvien osuuden kunnan työllisestä työvoimasta. Nurmijärven todellinen työpaikkaomavaraisuus on laskenut vuoden 1985 lähes 50 %:sta vuoteen 2008 noin 37 %:iin, mikä on pienentynyt työpaikkaomavaraisuutta enemmän.

Nurmijärveläisten työssäkäynnin suuntautuminen 2001 - 2008

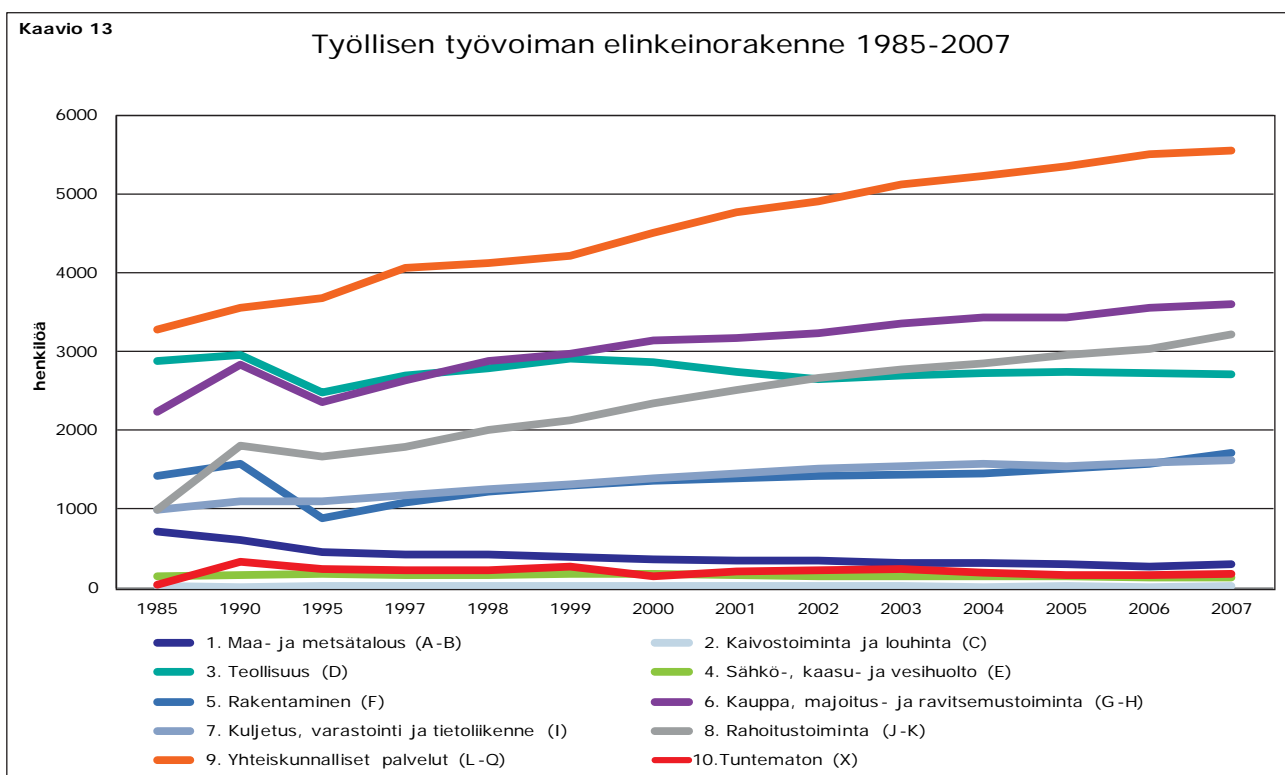
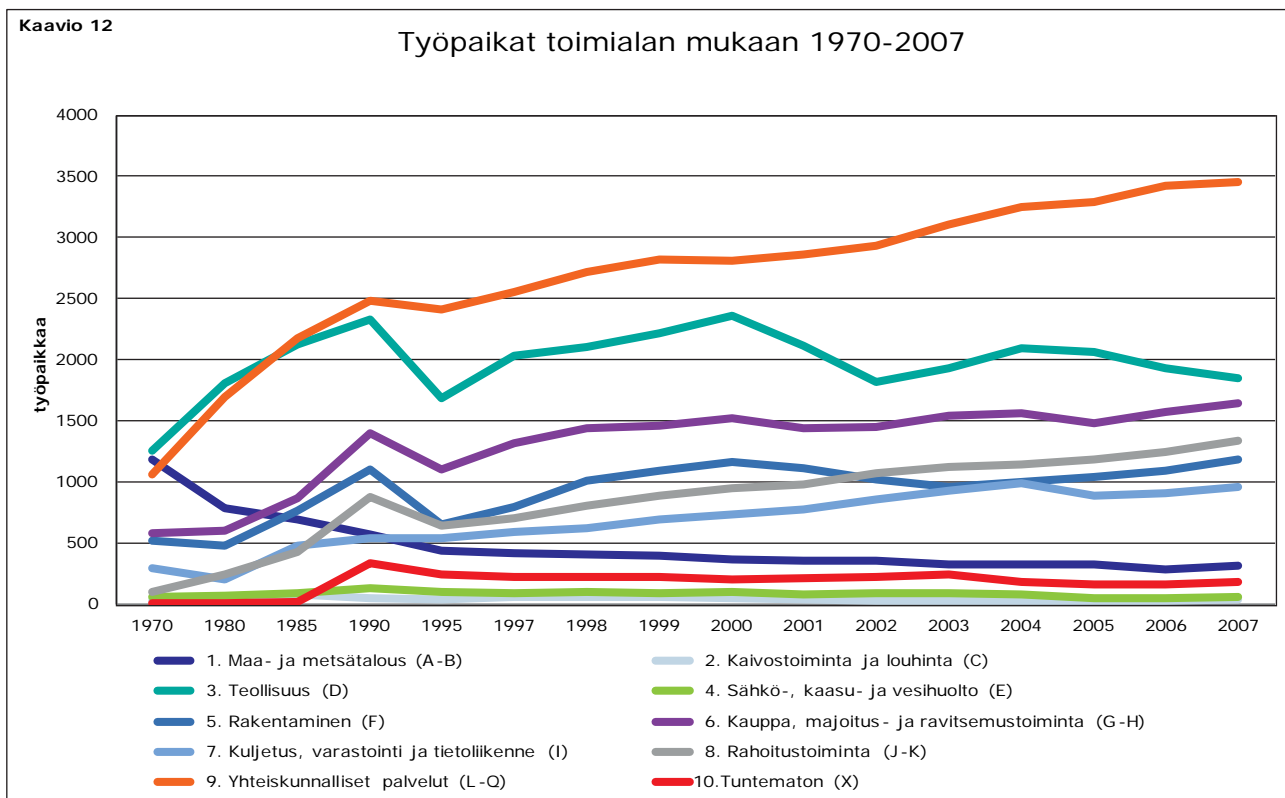
Nurmijärven työllisestä työvoimasta hieman yli 50 % (v. 2008 noin 10 100 henkilöä) käy töissä pääkaupunkiseudulla ja hieman vajaa 40 % oman kunnan alueella (v. 2008 noin 7100 henkilöä). Noin 10 % työllisestä työvoimasta (v. 2008 noin 1900 henkilöä) käy töissä mm. Hyvinkäällä (noin 3 %, v. 2008 noin 600 henkilöä), Tuusulassa (noin 1,5 %, v. 2008 noin 400 henkilöä), Keravalla (noin 130 henkilöä v. 2008), Järvenpäässä (noin 130 henkilöä v. 2008) ja Riihimäellä (noin 110 henkilöä v. 2008). Loput noin 500 henkilöä käyvät töissä mm. Vihdissä, Kirkkonummella, Hämeenlinnassa, Karkkilassa, Porvoossa, Lohjalla, Tampereella, Turussa, Mäntsälässä, Sipoossa, Lahdessa,

Lopella, Jyväskylässä, Kauniaisissa, Kouvolassa, Janakkalassa jne.

Työpaikat ja työllinen työvoima toimialoitain 1970 - 2008

Kunnan työpaikat toimialoitain ja työllisen työvoiman toimialat eivät kohtaa. Esimerkiksi v. 2007 eniten työpaikkoja oli yhteiskunnallisissa palveluissa noin 3500, mutta toimialalla työssäkäyviä oli noin 5500. Kaupan, majoitus- ja ravitsemustoiminnan työpaikkoja oli noin 1700 ja toimialalla työssäkäyviä noin 3700. Rahoitusalan työpaikkoja oli noin 1300 ja toimialalla työssäkäyviä noin 3200. Jo näillä aloilla työpaikkojen vaje on noin 6000 työpaikkaa.

4.7 KAUPPA

Kaupallisten palvelujen kehittämisedellytykset turvataan keskittämällä väestönkasvua asemakaavoitettuihin taajamiin niitä eheyttäen. Kaupan kehittämiseksi luodaan edellytykset kaikissa taajamissa keskustoja tiivistämällä ja täydentyvällä yhdyskuntarakenteella. Etenkin Klaukkalalla on väestönkasvun myötä edellytyksiä kehittyä kilpailukykyiseksi kaupalliseksi keskuksiksi.

Klaukkalaa painottava kasvu tuo koko kunnan näkökulmasta enemmän hyötyjä kuin kaikkien taajamien tasapuolinen kasvu. Klaukkalan ollessa jo nyt selvästi suurempi taajama kuin Rajamäki ja Kirkonkylä, sillä on suurimmat mahdollisuudet kehittyä kasvun myötä seudullisesti kilpailukykyiseksi kaupalliseksi keskuksiksi. Klaukkalan voimakas kasvu toisi taajamaan sekä suurempia, monipuolisempia että erikoistuneita kaupallisten palveluiden yksiköitä. Klaukkalan kehittäminen vahvistaa koko kunnan kaupallista vetovoimaa ja pitää entistä suuremman osan nurmijärveläisten ostovoimasta kunnassa vahvistaen paikallisia yrityksiä ja luoden kuntaan lisää työssäkäyntimahdollisuuksia. Kirkonkylän ja Rajamäen väestömäärän lisäys tukee päivittäistavarakaupan toimintaedellytyksiä sekä erikoiskaupan mahdollisuuksia kehittyä parantaen myös näiden taajamien palvelutasoa.

Klaukkalan kasvua painottamalla saadaan suurempia hyötyjä kuin jakamalla kasvu tasaisesti kolmen päätaajaman kesken. Taajamien yhtä suuri kasvu lisäisi Kirkonkylän ja Rajamäen väkilukua kuitenkin niin vähän, että kaupan toimijoiden kiinnostus taajamia kohtaan potentiaalisina uusina ja kehitettävänä kaupapaikkoina ei merkittävästi parani. Tasainen kasvu ei lisäisi Klaukkalan väkilukua riittävästi, jotta sen kiinnostavuus kaupan toimijoiden näkökulmasta parani merkittävästi.

Taajamilla on tulevaisuudessa erilaiset kaupalliset roolit. Klaukkala tulee olemaan - kuten nykyisinkin - kaupallinen pääkeskus, jossa on huomattavasti nykyistä monipuolisempi päivittäistavarakaupan, erikoiskaupan ja kaupallisten palveluiden tarjonta. Klaukkalan kaupallinen keskusta tiivistyy. Kirkonkylä tulee olemaan pienempi kaupallinen keskus, jossa on monipuolinen päivittäistavarakaupan, erikoiskaupan ja kaupallisten palveluiden tarjonta. Kaupallinen asema vahvistuu palvelutarjontaa lisäämällä ja vahvistamalla. Rajamäki tulee olemaan lähipalvelukeskus,

jossa on useita ajanmukaisia päivittäistavarakauppoja, erikoiskauppoja sekä kaupallisia palveluita. Röykä on paikalliskeskus, jonka palvelutarjonta lisääntyy nykyisestä jonkin verran.

Kyläkeskusten kaupallisessa kehityksessä ei tapahdu muutoksia. Kyliin sijoittuva uusi väestö ei riitä millään alueella uuden päivittäistavarakaupan perustamiseen. Nykyinen maantieteellisesti laajalle alueelle hajautunut maaseudun väestö ei riitä ylläpitämään päivittäistavarakauppaa.

Tilaa vaativalle kaupalle parhaat sijainnit ovat suurten liikenneväylien solmukohtissa: Kirkonkylässä Myllykukon alueella ja Helsingintien varressa, Klaukkalassa ohikulkutien liittymien tuntumassa. Vain Myllykukon alue on osoitettu nykyisin voimassa olevassa maankuntakaavassa.

Kaupallisille palveluille varataan sijoittumismahdollisuuksia taajamarakenteen sisään osayleiskaavoissa ja asemakaavoissa.

4.8 ELINKEINOELÄMÄ

Nurmijärvi pystyy kilpailemaan teollisuuden, varastoinnin ja logistiikan yrityksistä muiden kehyskuntien ja Vantaan kanssa hyvän sijainnin ansiosta. Teollisuuden, varastoinnin ja logistiikan alan kehittämisen mahdollisuudet ovat kunnan logistiselta sijainniltaan edullisimmissa paikoissa (kuten vt3:n, vt25:n, Klaukkalan ohikulkutien/Lopentien varsilla). Hyvien yhteyksien varsille hakeutuvien alojen työpaikkoja voidaan saada aktiivisen ja määrätietoisen työpaikka-alueiden kehittämisen myötä.

Yritystoiminnan edellytykset Nurmijärvellä

Teollisuus, varastointi, logistiikka

Nurmijärven vetovoimatekijöinä ovat logistinen sijainti (moottoritie ja Kehä V) sekä niiden tuntumassa sijaitsevat työpaikka-alueet. Näiden toimialaryhmien edellytykset eivät ole juurikaan riippuvaisia keskustien ja kylien välisistä painotuksista. Nurmijärvi pystyy kilpailemaan teollisuuden, varastoinnin ja logistiikan yrityksistä muiden kehyskuntien ja Vantaan kanssa hyvän sijainnin ansiosta. Toisaalta kilpailu on kovaa. Alan työpaikkojen määrä seudulla tuskin kasvaa. Vaikka alan yritysten tilatarpeet ja vaatimukset pe-

rusrakenteen suhteen voivat olla kovia, toimipaikkoihin ei välttämättä sijoitu paljon työpaikkoja.

Toimistotyöpaikat – liike-elämän, rahoituksen ja hallinnon palvelut

Näissä toimialaryhmissä työpaikkojen ennakoidaan kasvavan. Kuitenkin alan suuret yritykset sijoittuvat pääasiassa suuriin, hyvin saavutettaviin keskuksiin. Nurmijärvi voi vetää kotitoimistoissa tai pienissä toimistohotelleissa toimivia mikroyrityksiä. Asukasluvun kasvu lisää myös kysyntää asuinpaikkojen lähellä sijaitseville toimistotiloille. Kuitenkaan kysymys ei ole suurista työpaikkavolyymeistä. Kasvun keskittyminen Klaukkalaan sekä ratayhteys parantaisivat Klaukkalan edellytyksiä paikallisena toimistokeskittymänä.

Kotitalouksien palvelut – yksityiset, kaupalliset ja julkiset

Väestönkasvu tuo kuntaan 10 – 15 kyseisten palveluiden työpaikkaa 100 asukasta kohti. Vahva Klaukkala, jossa olisi hyvä joukkoliikenne sekä kunnan sisällä että Vantaan ja Helsingin suuntaan, pystyisi kilpailemaan Vantaan ja muun pääkaupunkiseudun sekä Hyvinkää kaupallisten keskusten kanssa myös erikoistuneen kaupan toimipaikoista. Menestyminen kilpailussa toisi Nurmijärvelle myös enemmän palvelutyöpaikkoja. Sen sijaan hajautuvassa Nurmijärven vahvan kaupallisen keskuksen edellytykset olisivat heikommat.

Alkutuotanto

Kokonaisuutena alkutuotannon työpaikat tuskin kasvavat Nurmijärvellä tai muissakaan kehyskunnissa. Toisaalta Helsingin seudun suuri asukasmäärä ja kulutuskysyntä luovat mahdollisuuksia erikoistumiselle ja uudelle maaseudun yritystoiminnalle kuten ratsastus ja lähiruoka. Vaikka alkutuotannon työpaikkamäärä on pieni (3 %), se on tulevaisuudessakin hallitseva maankäytön muoto. Yhdyskuntarakenteen laajentuessa maankäytön ristiriitoja rakentamisen ja maatalouden välillä todennäköisesti nousee esiin tulevaisuudessakin, mikä voi vaikuttaa sekä asumisen että työpaikka-alueiden toteutumiseen.

Yritysalueet

Väkiluvun kasvu 20 000 asukkaalla vuoteen 2040 mennessä Klaukkalaa painottaen luo Klaukkalaan hyvät edellytykset vahvan kaupallisen keskittymän syntymiseksi. Kasvu mahdollistaa myös toimistokeskittymän – esim. toimistohotellien ja pienten toimistoyritysten – syntymisen Klaukkalaan. Kirkonkylän ja Rajamäen kasvu mahdollistaa myös pienempien palvelukeskittymien kehittämisen. Toimistotyöpaikat, yksityisten ja julkisten palvelujen työpaikat sijoittuvat pääosin rakenteen sisälle, eivät yritysalueille.

Kasvun määrä tai sen painottuminen eri taajamien kesken ei suoranaisesti vaikuta teollisuuden, varustuksen ja logistiikan alan toimintamahdollisuuksiin ja

Visualisoinnit: Arkkitehdit LSV Oy

niiden kehittämiseen. Näillä aloilla kehittämisen mahdollisuudet ovat kunnan logistiselta sijainniltaan edullisimmissa paikoissa (kuten vt3:n, vt25:n, Klaukkalan ohikulkutien/Lopentien varsilla). Hyvien yhteyksien varsille hakeutuvien alojen työpaikkoja voidaan saada aktiivisen ja määrätietoisen työpaikka-alueiden kehittämisen myötä.

Kehityskuvassa olevina yritysalueina on osoitettu Ketunpesä, Altian alue, Matku, Karhunkorpi, Ilvesvuori. Tarkemmin tutkittavina potentiaalisina yritysalueina on osoitettu hyvien liikenneyhteyksien varrella sijaitsevia alueita kuten Hangontien varsi lähellä Hyvinkään rajaa ja Hämeenlinnanväylän moottoriteliittymää (s. 45, kohde 5) sekä Rajamäentien ja Hangontien risteysalueet (s. 45, kohde 6). Edelleen Hangonväylän ja Lopentien risteysalueen tuntumassa on osoitettu yritysalueena tutkittava alue (s. 45, kohde 4). Klaukkalan itäpuolella aivan kunnanrajan tuntumassa olevat alueet lähellä Klaukkalan ohikulkutien tulevaa liittymää (s. 45, kohde 2) ja ohikulkutien länsipään alue (s. 45, kohde 1) tulee tarkastella yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa yritysalueina. Potentiaalisia työpaikka-alueita tulee tarkastella mm. seuraavilla kriteereillä: asutuksen läheisyys, maaperä, arvokkaat luontokohteet, kulttuuriympäristö, maisema, logistinen sijainti, joukkoliikenteen reitit ja onko alue pohjavesialuetta.

Suunnittelussa olevat ja nykyiset yritysalueet ovat luonteeltaan erilaisia sijaintiin perustuen. Kuten edellä on todettu, työpaikkaomavaraisuuden kasvattaminen on erittäin suuri haaste, joten ensisijaista yritysalueiden suunnittelussa on tuottaa yritysten tarpeita vastaavia tontteja.

Metsä-Tuomelan alue

Metsä-Tuomelan alueen tulevaisuutta kaatopaikkatoiminnan loputtua mahdollisena yritysalueena tulee selvittää (s. 45, kohde 3). Metsä-Tuomelan alueen kehittämistä on alustavasti pohdittu käsiteltäessä jätehuollon kehittämistä Nurmijärven kunnassa –projektisuunnitelmaa (tekninen lautakunta 24.3.2011, kunnanhallitus 4.4.2011 §124).

Voimassa olevan 1. vaihemaakuntakaavan aluetta koskevan määräyksen mukaan alueen suunnittelussa on turvattava riittävä suoja-alue ympäristöhaittojen vähentämiseksi. Alueelle tai sen välittömään läheisyyteen voidaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa osoittaa jättemateriaalin hyödyntämiseen liittyvää tai alueelle muuten soveltuvaa yritys- tai teollisuustoimintaa.

4.9 LIKKUMINEN JA LIIKENNEVERKKO

Maankäytön kehityskuva perustuu liikkumisen ja liikenneverkon suurten linjojen osalta samanaikaisesti laadittavana olleeseen Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmaan. Kehityskuva vahvistaa maankäytön ja liikenteen yhteensovittamista sekä sisältää eri liikkumismuotoja ja liikenneverkkoa koskevat maankäytön kannalta keskeiset periaatelinjatukset.

Joukkoliikenne

[Parannetaan joukkoliikenteen kehittämisedellytyksiä tiiviillä ja täydentyvällä taajamarakenteella. Matkaketjujen sujuvuutta tuetaan riittävillä liityntäpysäköintialueilla.](#)

Kasvun keskittäminen riittävän tiiviiksi ja suuriksi taajamiksi mahdollistaa joukkoliikenteen palvelutason parantumisen. Kasvusta riippumatta joukkoliikenteen matka-aikaan ja vuorotiheyteen perustuva palvelutaso tulee olemaan paras Klaukkalassa, seuraavaksi parhain Kirkonkylässä ja heikoin Rajamäellä. Maa-seutualueilla nykyinen maantieteellisesti hajautunut asutus tai tulevaisuudessa tapahtuva kasvu ei riitä joukkoliikenteen palvelutason kustannustehokkaiseen parantamiseen.

Klaukkalan kasvun myötä uusilla alueilla mahdollistuu nykyisen tasoinen joukkoliikenne ja keskustan alueella joukkoliikenteen palvelutaso paranee. Kirkonkyläs-

sä ja Rajamäellä kasvu luo edellytyksiä joukkoliikenteen palvelutason parantumiselle ja kehittymiselle. Joukkoliikenteen kehittäminen on tehokkaasti rakennetussa taajamassa kustannustehokkaampaa kuin hajanaisesti ja harvaan rakennetussa taajamassa.

Kehäradan valmistuminen 2014 muuttaa joukkoliikenteen tarjontatilanteen radan vaikutusalueella. Rataysteys mahdollistaa sekä bussien että henkilöautojen liityntäliikenteen ja edellyttää Nurmijärven suunnan bussiliikenneyhteyksien uudelleen suunnittelua. Radasta huolimatta myös suoria bussiyhteyksiä Helsingin keskustaan asti tarvitaan. Nurmijärven tulee omalta osaltaan huolehtia siitä, että bussiliikennettä kehitetään ja kehäradan mahdollisuudet palvelutason parantamisessa voidaan hyödyntää palvelemaan Nurmijärven suuntaa ja erityisesti Klaukkalaa. Tämä merkitsee tarvetta parantaa vaikutusmahdollisuuksia sekä joukkoliikenteen suunnittelussa että tarvittavien liikenneverkon kehittämishankkeiden toteuttamista, jotta bussiliikenteen sujuvuus voidaan turvata sekä Klaukkalantiellä että vt 3:lla. Myös liityntäpysäköinnin järjestämiseen sekä Klaukkalassa että kehäradan asemilla tulee varautua.

Joukkoliikenteen palvelutason paranemisen kannalta on kriittisen tärkeää, että uusi rakentaminen päätaajamissa toteutetaan riittävän tehokkaasti ja tiiviisti taajamia täydentäen. Tehokas rakentaminen on riskitöntä, sillä se tukee niin linja-autoliikenteeseen perustuvaa joukkoliikennetarkkaisuun, kuin taajamien polkupyörä- ja jalankulkumahdollisuuksien parantamista sekä palveluiden monipuolistumista ja niiden hyvää saavutettavuutta myös ilman autoa. Esimerkiksi jos Klaukkalan kasvu toteutetaan laajentamalla uusille alueille liian väljästi, jalankulku- ja pyörämatkojen keskipituudet kasvavat ja joukkoliikenteen järjestäminen hankaloituu.

Alueiden suunnittelussa tulee tukea joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä suunnitelmallisesti.

Liityntäpysäköinti

Liityntäpysäköinnin kehittäminen niin taajamissa kuin muissa sijainniltaan soveltuvilla alueilla on ensiarvoisen tärkeää. Liityntäpysäköintialueiden kehittäminen tukisi bussin käyttöön perustuvaa joukkoliikennettä ja sujuvoitaisi matkaketjuja. Lisäksi tulee muistaa, että Kehärataa käytettäessä ei voida nojautua pelkästään Kivistön aseman liityntäpysäköintialueisiin, joiden ka-

pasiteetti on rajallinen. Joukkoliikennematkan tulisi alkaa mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, mitä tavoitetta liityntäpysäköinnin kehittäminen tukisi.

Liityntäpysäköintialueilla tulee varautua sähkö- ja biokaasuautojen latausta ja tankkausta varten tarvittavilla energiaverkoilla.

Klaukkalan rata aina Hyvinkäälle asti

Varaudutaan Klaukkalan rataan vuoden 2040 jälkeen ja erittäin pitkällä aikavälillä sen jatkamiseen Kirkonkylän ja Rajamäen kautta Hyvinkäälle.

Klaukkalan raideyhteyden toteutumisen ajankohdasta riippumatta tulee Klaukkalan bussiliikenteeseen perustuvaa joukkoliikennettä kehittää voimakkaasti. Klaukkalan rataysteys voi Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman mukaan toteutua vasta vuoden 2040 jälkeen. Busseihin perustuvan joukkoliikenteen varassa toimitaan pitkään ennen radan mahdollista toteutumista, joten sen palvelutason on oltava hyvä ja toiminnan sujuvaa. Tämä edellyttää parantamistoimenpiteitä joukkoliikennekaistoin ja –etuisuuksin niin Klaukkalantiellä, vt 3:lla sekä syöttöliikenneyhteydellä Kehäradalle vuodesta 2014 alkaen. Kehäradan toteutuminen ja sille suunniteltu hyvä rai-delikenteen palvelutaso tuovat uudenlaisen kehittämispohjan myös Nurmijärven suunnan yhteyksille, se vaatii kuitenkin tuekseen toimivaa liityntäpysäköintiä, syöttöliikennettä busseilla ja käyttäjän kannalta kilpailukykyistä taksa- ja lippujärjestelmää.

Radan varren asemien lähialueiden rakentamisen tulee olla tehokasta jo ennen radan toteuttamista, jotta aseman palvelualueille saadaan riittävä väestöpohja. Tämä tukee myös bussiliikenteen järjestämistä. Radan varteen on osoitettu asemia Klaukkalaan, Kirkonkylään ja Rajamäelle. Lisäksi Nummimäen alueelle on osoitettu asema ja siihen liittyvä uusi radan varren kehittämisvyöhyke.

Liikenneverkko

Liikenneverkon runko koostuu Hämeentiestä, Hämeenlinnanväylästä, Hämeenlinnantiestä, Lopontiestä, Helsingintiestä/Rajamäentiestä ja Hangontiestä. Lisäksi Lahnuksentie, Palojoentie ja maantie Nummenpäästä Nukarille saakka ovat osa liikenneverkon runkoa. Klaukkalan ohikulkutie on myös osoitettu jo toteutettuna hankkeena. Uusina tieyhteystarpeina on

osoitettu yhteys itään Nukarin korkeudelta Järvenpään, Klaukkalan ohikulkutien liittymästä Hyrylän suuntaan ja kunnan eteläosien läpi Kehä IV:n jatke kohti Vihtiä.

Ohikulkutien toteuttaminen ei poista moottoritien ruuhkautumista aamu- ja iltahuipputuntien aikaan. Lähivuosien kehityshankkeena tulee olla lisäkaistojen suunnittelu ja moottoritien joukkoliikennekaistoja koskeva selvitys. Klaukkalan kasvun myötä on tarpeen tarkastella nykyisen Klaukkalantien parantamista. Klaukkalan kehittymisen myötä nykyisen katuverkon kapasiteettiongelman ratkaiseminen edellyttää toimenpiteitä.

Kirkonkylän ja Rajamäen taajamien kehittämisen myötä tulee tarkastella Helsingintien/Rajamäentien kehittämistä ja liittymien toimivuutta. Kirkonkylän ja Klaukkalan välinen nykyistä suorempi tieyhteys on usein esiin noussut ajatus. Ko. tien varteen ei ole suunnitelmissa asemakaavoitettavia alueita edes pitkällä aikavälillä, joten tien toteuttaminen kunnan varoin ei ole taloudellisesti mahdollista.

Jalankulku ja pyöräily

Jalankulun ja pyöräilyn kulkutapaosuuksien kasvattamista tuetaan luomalla kattava ja toimiva kevyen liikenteen verkosto asemakaavoitettuihin taajamiin. Vähitellen parannetaan myös muita paikallisen jalankulku- ja pyöräilyverkon puutteita.

Hyvien jalankulku- ja pyöräily-yhteyksien vaikutukset ovat laaja-alaisia. Kunnan talouden kannalta ne näkyvät mm. vähentyneinä koulukyyteinä. Ne mahdollistavat jalankulun ja pyöräilyn kulkutapaosuuksien kasvattamisen, mikä edistää kuntalaisten hyvinvointia, parantaa liikenneturvallisuutta ja pienentää hiilijalanjälkeä.

Tiivis taajamarakenne mahdollistaa kävelyn ja pyöräilyn valitsemisen osaksi työmatka- ja asiointi- sekä vapaa-ajan liikkumista. Jalankulun ja pyöräilyn verkoston kehittäminen on erittäin tärkeää. Kehittämisen perustana ovat mm. "Kevyen liikenteen verkoston ja ulkoilureitistön suunnitelma 2010" ja "Nurmijärven liikenneturvallisuussuunnitelma 2010".

4.10 PALVELUT

Alueellisen ja määrällisen väestönkasvun ennakoitavuus mahdollistaa taloudellisen ja suunnitelmallisen palvelutuotannon. Tiivis eheytyvä yhdyskuntarakenne on edellytys infrastruktuurin rakentamiselle taloudellisesti.

Suunnitelmallisen ja taloudellisen palvelutuotannon tueksi tulee laatia säännönmukaisesti palvelutuotanto-ohjelma, joka vastaa kysymyksiin: mitä palveluja kunta tuottaa ja miten, sekä palveluverkkosuunnitelma, joka vastaa kysymykseen: millä alueilla, milloin ja missä tiloissa palvelut tuotetaan. Näiden suunnitelmien tulee perustua väestösuunnitteisiin.

Palveluille varataan sijoittumismahdollisuuksia taajamarakenteen sisään osayleiskaavoissa ja asemakaavoissa.

Sivistystoimi

Maltillinen väestönkasvu, joka keskittyy kunnan päätaajamiin ja kyläkeskuksiin, mahdollistaa sivistystoimen osalta riittävien ja asiakkaiden tarpeita vastaavien palvelujen suunnittelun. Taajamien väestönkasvua ja ikärakenteen kehittymistä tulee seurata, jotta sivistystoimen palvelutarjonta saadaan pidettyä kysyntää vastaavana.

Asemakaavasunnittelussa tulee varata riittävän suuria tontteja kunnan omaan käyttöön, jotta päiväkotit ja koulu sekä tarvittaessa muita palveluita voidaan sijoittaa samalle tontille/samaan rakennukseen.

Kasvu lisää uusien koulujen ja niiden laajennusten sekä päiväkotien investointitarvetta erityisesti Klauk-

kalassa. Rajamäellä ja Kirkonkylässä palveluja voidaan säilyttää nykyisellä tasollaan tai pienin kapasiteetin lisäyksiin. Päiväkotipalveluita arvioitaisiin ja vähennettäisiin tarvittaessa vanhimmista ja huonokuntoisimmista tiloista luopumalla.

Koulutuspalvelujen osalta alueellisen ja määrällisen väestönkasvun ennakoitavuus mahdollistaa oppilasmäärien luotettavan ennustamisen pitkällä aikavälillä. Tämä antaa mahdollisuuden suunnitelmalliseen koulutilojen tarpeen arviointiin. Toisaalta maaseudun kyläkeskusten samanaikainen kehittäminen edellyttää pääosin nykyisen kaltaisen palveluverkon säilyttämistä, mikä tulee arvioitavaksi palveluverkkosuunnitelman laadinnan yhteydessä.

Kasvun sijoittaminen pääosin asemakaavoitettuihin taajamiin antaa edellytyksiä alentaa esiopetus- ja koulukuljetuskustannuksia. Tämä edellyttää kuitenkin turvallisten kävelyreittien ja teiden ylitysten/alitusten rakentamista.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelujen osalta väestönkasvun keskittäminen päätaajamiin mahdollistaa palvelujen pitämisen vähintään nykyisellä tasolla kaikissa taajamissa. Kylien kasvu takaisi myös kirjastoautopalvelujen säilyttämisen.

Kunnan päätaajamiin keskittyvä maltillinen väestönkasvu mahdollistaa nuorille suunnattujen palvelujen tasapuolisen kehittämisen. Kyläkeskuksissa nuorten harrastustoiminta voidaan sijoittaa mm. kouluihin. Lisäksi Klaukkalan kasvaminen tarkoittaa, että nuoris- ja erityispalveluiden osalta monitoimitalon rakentamisen sekä asukastilojen tarve kasvaa. Nuorisopalveluiden lisääntyvät tilat Klaukkalassa mahdollistaa myös laajempien ja monipuolisten harrastustoimintojen lisäämisen. Taajamien tasaisen kasvun mallissa monipuolisen harrastustoiminnan järjestäminen mahdollisuudet eivät ole yhtä hyvät, koska väkiluku ei kasva missään taajamassa siinä suhteessa että palvelujen parantamiselle olisi edellytyksiä.

Sosiaali- ja terveystoimi

Taajamien kasvutavoitteisiin nähden ja ottaen huomioon tehokas taloudellisten resurssien käyttö sosiaali- ja terveystoimen toiminnan kehittämisen painopisteen tulee olla Klaukkalassa ja Kirkonkylässä. Vanhuspalveluita on jatkossakin perusteltua keskittää Kirkonkylään.

Palvelutuotanto-ohjelma ja palveluverkkosuunnitelma

Vuoden 2011 aikana tavoitteena on laatia palvelutuotanto-ohjelma, joka vastaa kysymyksiin: mitä palveluja tuotetaan ja miten. Palveluverkkosuunnitelma, joka laaditaan vuoden 2011 – 2012 aikana, vastaa kysymyksiin: millä alueilla, milloin ja missä tiloissa palvelut tuotetaan. Julkisten palveluiden osalta laaditaan kehityskuvan jatkotyönä palveluverkkosuunnitelma, jossa esitetään tilojen tarve lähitulevaisuudessa.

Sääksjärven alueen toiminnot

Sääksjärven rannalla olevat Rökän ja Kiljavan saaraalat ovat hyvinvointipalvelukeskusten kehittämiskohteita.

Ammatillinen koulutus

Kunnassa ammatillista koulutusta antavat laitokset ovat KEUDA/Nurmijärven ammattiopisto Perttulasessa, Työtehoseura Rajamäellä ja Kiljava-opisto Sääksjärven rannalla.

Vesihuolto

Vesilaitoksen tuotantokapasiteettia tulee kasvattaa vähintään väestönkasvua vastaavassa suhteessa. Tuotantokapasiteetti kasvun turvaamiseksi on riittävä Päijänne-tunnelin vesivarauksen käyttöönoton jälkeen. Käyttöönotto on suunniteltu vuoteen 2015 mennessä joka tapauksessa. Päävesijohtoverkoston kapasiteettia jouduttaneen kuitenkin ennen vuotta 2040 vahvistamaan joiltakin osin.

Väestönkasvun myötä joudutaan jätevesien puhdistuskapasiteettia lisäämään. Jätevesien käsittelyn kehittämiseksi on varauduttu Kirkonkylän puhdistamon lakkauttamiseen ja vesien johtamiseen Klaukkalan keskuspuhdistamolle vuoden 2020 jälkeen. Kirkonkylän jätevesien aiheuttamaan kapasiteettilisäykseen Klaukkalan puhdistamolla on kytkettävissä myös puhdistamon kokonaiskapasiteetin lisäys. Kyseessä on merkittävä investointi.

Uusien verkostojen rakentaminen taajamien kasvun edellyttämällä tavalla on merkittävä taloudellinen ja rahoituksellinen kysymys. Niin vesihuollon kuin muidenkin teknisten verkostojen rakentamisen talou-

dellista investointitaakkaa voidaan keventää monin keinoin – esimerkiksi tiiviillä yhdyskuntarakenteella, tonttikokoja pienentämällä, yleis- ja asemakaavojen teknisillä vaikutustarkasteluilla sekä alueiden käyttöönoton tarkalla suunnittelulla.

Energiahuolto

Maankäytön ratkaisuilla on mahdollista lisätä energiatehokkuutta. Kaavoituksella luodaan edellytykset uusiutuvia energialähteitä hyödyntäville yhdyskunnille mahdollistamalla yhdistetty sähkön- ja energiantuotanto.

Energiahuollon järjestämiseen tulevaisuudessa mahdollisesti nykyisestä poikkeavin tavoin tulee varautua alueiden käytön suunnittelussa. Hajautettu pienenergiaverkko vaatii tilaa ja sujuvia energiakäytäviä jopa kantaverkkoon asti ollakseen energiatehokas.

4.11 LUONTO JA MAISEMA SEKÄ KULTTUURIYMPÄRISTÖ

Nurmijärven luonnon ominaispiirteet ovat arvokkaimmillaan joki- ja purolaaksoissa, laajoilla kallioalueilla, luonnontilaisilla soilla sekä Sääksjärvellä ja Salpausselän harjualueella.

Yhdyskuntarakenteen tiivistäminen säilyttää luontoa taajamien ulkopuolella.

Ekologinen ja viheralueverkosto

Uudenmaan maakuntakaavassa on osoitettu useita viheryhteystarpeita Nurmijärvelle. Merkittävimmän estevaikutuksen kunnassa luovat Hämeenlinnantie sekä Tampereen moottoritie. Tiet, rakennetut alueet ja laajat viljelyalueet ovat pirstoneet Nurmijärven metsä- ja kallioalueet saarekkeiksi, joiden välillä ei ole selkeää luonnonvaraista viheryhteyttä. Haja-asutusalueilla ekologisen verkostot muodostuvat metsäkäytävistä ja –ketjuista. Taajamissa kapeakin viheryhteys tai joustomaa voi riittää eläinten liikkumiseen paikasta toiseen. Toimiva viheryhteys voi muodostua esimerkiksi virkistysalueiden, ulkoilureittien, luonnonsuojelualueiden ja puistojen verkostosta. Joki- ja purolaaksot toimivat ekologisen verkoston selkärankana. Ne toimivat eliölajien kulkureitteinä sekä elinalueina ja siksi niiden säilyminen puustoisina ja katkeamattomana on tärkeää. Riittävät viheralueet ja niiden verkostot ovat keskeisiä myös hulevesien hallinnassa taajamarakenteen sisällä.

Uusien tieyhteyksien ja päätaajamien rakentamisen yhteydessä viheryhteyksien suunnittelun merkitys kasvaa ja niiden huomioiminen on erityisen tärkeää esimerkiksi Klaukkalan ohikulkutien tarkemman suunnittelun yhteydessä.

Maisema

Nurmijärvi sijoittuu maantieteellisesti Eteläisen rantaan maisemamaakuntaan, jota luonnehtivat jokilaaksot ja niiden viljavat savikot sekä jokilaaksojen välissä sijaitsevat pienipiirteiset, metsäiset ja kallioiset selänteet. Maisema-alueen pohjoisrajana on I Salpausselkä. Kunnan kulttuurimaiseman runko perustuu vanhojen kylien ja niiden ympärille syntyneiden viljelymaisemien varaan.

Jokilaaksot muodostavat kulttuurimaisemaverkoston selkärangan. Vaikka Nurmijärvi onkin säilynyt nykypäiviin saakka hyvin maaseutumaisena yleisilmeeltään, on maisemaan vaikuttanut voimakkaasti myös sijainti pääkaupunkiseudun tuntumassa. Alue on vanhaa maanviljelysaluetta ja pitkä kulttuurivaikutus näkykin selkeästi maisemassa. Toisaalta maisemaa luonnehtii melko äskettäin tapahtunut nopea rakentaminen.

Rakennettu kulttuuriympäristö

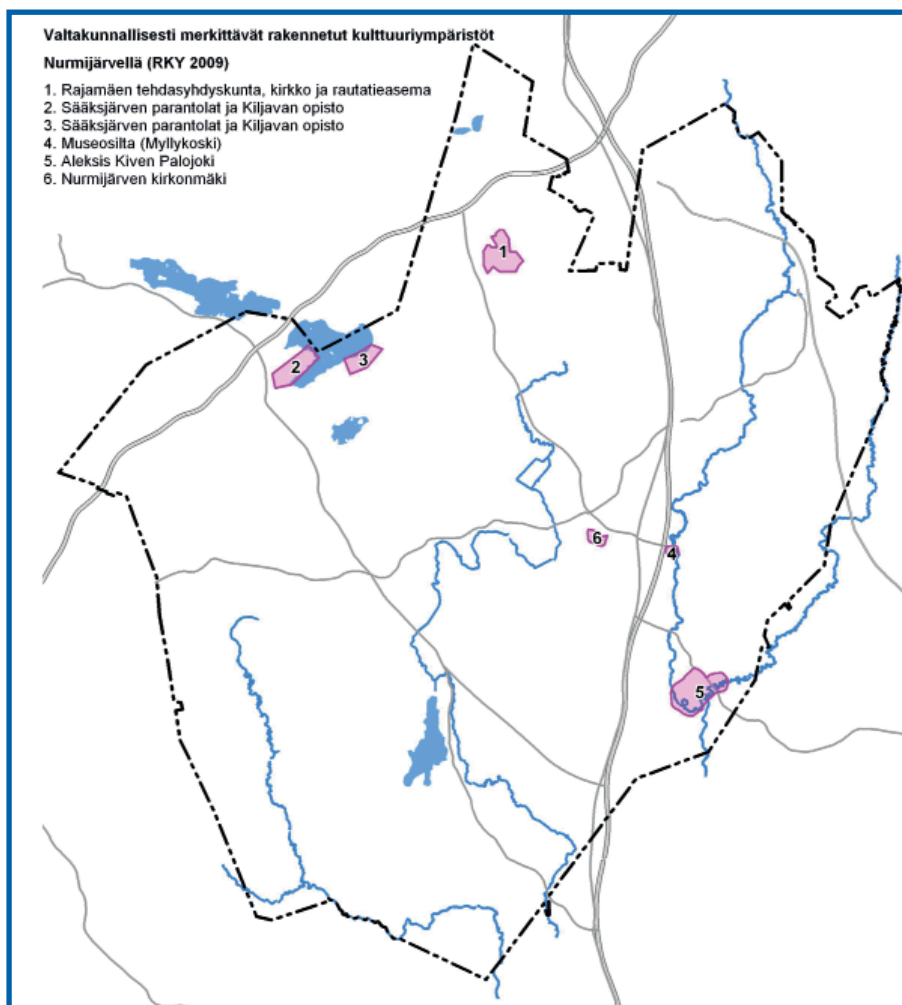
Museovirasto on laatinut inventoinnin valtakunnallisesti arvokkaista rakennetun kulttuuriympäristön kohteista. Inventointi on valtioneuvoston päätöksellä 22.12.2009 otettu maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuvien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoitukselliseksi inventoinniksi rakennetun kulttuuriympäristön osalta 1.1.2010 alkaen.

Valtakunnalliseen inventointiin valitut kohteet antavat alueellisesti, ajallisesti ja kohdetyypeittäin monipuolisen kokonaiskuvan maamme rakennetun ympäristön historiasta ja kehityksestä. Nurmijärveltä kyseiseen inventointiin on valikoitunut viisi kohdetta: Aleksis Kiven Palojoki, Myllykosken museosilta, Rajamäen tehdasyhdyskunta, kirkko ja rautatieasema, Sääksjärven parantolat ja Kiljavan opisto sekä Nurmijärven kirkonmäki.

Aleksis Kiven Palojoella on Taaborin vuoren alue, jossa järjestetään kesäisin erilaisia tapahtumia mm. konsertteja ja teatteriesityksiä.

Nurmijärven kunnan alueella on tehty rakennusperintöselvitystä, jonka kohteet ja alueet kuvastavat nurmijärveläistä rakennusperintöä.

Kunnassa on ollut vireillä myös arkkitehtuuripoliittisen ohjelman laatiminen.

Kehityskuva ja taajamien luonnonympäristö

Klaukkala

Klaukkalassa on useita merkittäviä luontokohteita, kuten Isosuon Natura 2000-alue, Luhtajoen ja Lepsämänjoen jokilaaksot ja niiden sivupurot, Palomäen – Tornimäen alue sekä Mustamäki ja sen itäpuolinen alue. Puro- ja jokivarret ovat erityisesti eläinten kulkuyhteyksiä ja elinympäristöjä. Lisäksi Vantaan puolella aivan kuntien rajan tuntumassa on Natura-alueita, joihin Lepsämänjokikin kuuluu.

Klaukkalan kasvun myötä taajaman pelto- ja luonnonvaraiset alueet vähenevät voimakkaasti. Tämä vaikuttaa taajaman virkistyskäyttömahdollisuuksiin, sillä ulkoilukäyttöön tarkoitettujen alueiden pinta-ala pienenee ja virkistyskäyttöön jäävät vain rakentamiseen soveltumattomat alueet. Luontoon kohdistuvia vaikutuksia voidaan lieventää jättämällä jokilaaksot

ja puronvarret rakentamattomiksi ja puustoisiksi. Jokireitit muodostavat merkittäviä viheryhteyksiä. Tornimäen-Palomäen alue tulisi säilyttää yhtenäisenä kokonaisuutena. Isosuon Natura-alue suojellaan luonnonsuojelulailla. Suon reuna-alueet ovat suon vesitalouden näkökulmasta tärkeä osa kokonaisuutta ja siksi myös niiden säilyminen rakentamattomana on tärkeää. Ekologisten verkostojen kannalta on tärkeää säilyttää Isosuon länsireunasta pohjoiseen Valkjärven itäpuolelle jokivarteen kulkeva yhteys sekä suon eteläpuolella kulkeva itä-länsisuuntainen viheryhteys.

Kirkonkylä

Kirkonkylän merkittävimpiä luontokohteita ovat Parkkimäki sekä Kulomäki. Nämä kallio- ja metsäalueet ovat myös tärkeitä ulkoilu- ja virkistysalueita. Matkunojan ja Heinojan varret ovat luontotyypeiltään monimuotoisia ja tärkeitä kulkuyhteyksiä ja pesimäpaikkoja mm. liito-oravalle, saukolle ja useille linnuille.

Kyläjoen tulva-alue sekä vanha pellot Nurmijärven eteläpuolella ovat tärkeitä joutsenien kevätmuuton aikaisia levähdysalueita.

Kehityskuvan mukainen kasvu ei heikennä edellä mainittuja luontoarvoja, mikäli luontokokonaisuudet säilyvät eheinä rakentamisesta huolimatta.

Rajamäki

Rajamäen merkittävimmät luontokohteet ovat taajaman itäpuolella sijaitseva Isokallio ja sen etelärinteen suojelualue, Salpausselkään liittyvä Kalkkilammen-Sääksjärven Natura 2000 –alue sekä Matkunojan ja Kopunojan monimuotoiset purolaaksot. Ulkoilun ja virkistykseen kannalta jopa seudullisestikin merkittävät kokonaisuudet ovat Sääksjärvi ja Salpausselkä ympäristöineen. Myös Rajamäen ja Kirkonkylän välimaastossa sijaitseva Kulomäki on tärkeä ulkoilu- ja virkistysalue. Taajaman itäpuolella Pirttimäentien ja Hämeenlinnanväylän välinen peltoalue on tärkeä joutsenten kevätmuuton aikainen levähdysalue.

Rajamäellä kehityskuvan mukaisen kasvun haitallisia luontovaikutuksia voidaan lieventää säilyttämällä lähdevaikutteiset purolaaksot sekä Natura-alueen reunamat rakentamattomina.

Röykä

Röykän merkittävin luontokohde on Kalkkilammen-Sääksjärven Natura 2000-alue. Sääksjärvi on samalla taajaman tärkein lähivirkistysalue. Taajaman etelä- ja länsipuolella sijaitsee laaja yhtenäinen kallio- ja metsäalue. Myllyojan ja Ruosteojan purolaaksot ovat kasvillisuudeltaan monipuolisia ja niistä löytyy lähteikköjä sekä uhanalaisia luontotyyppisiä.

Kehityskuvan mukaisen kasvun aiheuttamia luontoon kohdistuvia vaikutuksia voidaan lieventää säilyttämällä purolaaksot ja Natura-alueen reunamat rakentamattomina.

Kylät

Kehityskuvan luontovaikutukset kyläalueilla ovat kyläkohtaisia ja niitä voidaan arvioida tarkemmin kyläosayleiskaavojen laadinnan yhteydessä. Yleisesti tarkasteltuna rakentamisen keskittäminen kyläalueille aiheuttaa vähemmän haitallisia luontovaikutuksia, kuin hajakenttäminen, joka monesti pirstoo luonnon ja virkistyskäytön kannalta tärkeitä alueita. Haitallisia vaikutuksia voidaan lieventää jättämällä tärkeät luontokohteet rakentamattomiksi, osoittamalla kyläalueiden luontoalueita virkistykseen sekä säästämällä luontoalueiden välisiä viheryhteyksiä.

Vantaanjoki vanhankaupunginlahdelta Nukarinkoskelle on ehdolla uudeksi Natura-alueeksi.

Kehityskuvan mukainen väestönkasvu lisää virkistyskäytön paineita Isosuolla ja Sääksjärvellä. Virkistyskäytön haitallisia vaikutuksia voidaan lieventää suojavyöhykkein ja merkityin kulkureitein, esimerkiksi suolla pitkospuin. Alueille tulisi laatia hoito- ja käyttösuunnitelma, jossa haittojen minimoinnin toimenpiteet on suunniteltu.

4.12 VIRKISTYSALUEET JA -REITIT

Keskeistä hyvän virkistys- ja ulkoilualueverkoston kannalta on laajempien ja toiminnallisesti järkevien virkistys- ulkoilualuekokonaisuuksien sekä niiden välisen ulkoilureittiyhteyksien yhdistelmä.

Ulkoilureittien tulisi jatkua katkeamattomina myös taajamien sisällä. Tämä parantaa virkistys- ja ulkoilualueiden saavutettavuutta. Taajamakohtaiset lähivirkistysalueet sekä niiden väliset ulkoilureittiyhteydet määritellään osayleiskaavoissa.

Nurmijärven virkistysalueiden runkona ovat vesistöt, kuten Vantaanjoki koskineen (Nukarinkoski ja Myllykoski), Sääksjärvi, Valkjärvi sekä erityisen tärkeä I Salpausselän maasto Nurmijärven golfkentältä Sääksjärven kautta Herusiin ja edelleen Hyvinkään puolelle, sekä näihin liittyvät arvokkaat kulttuurimaisemat. Nämä alueet ovat myös seudullisesti merkittäviä virkistys- ja ulkoilualueita. Maakuntakaavassa on osoitettu ulkoilureittiyhteystarve Espoosta Lepsämän kautta Vihtiin. 7 Veljeksien ulkoilureitti kulkee Paljoelta Herusiin. Reitille on tehty ulkoilureittitoimitus ja sillä on myös seudullista merkitystä sen jatkussa Tuusulan lisäksi myös Hyvinkään puolelle. Lisäksi laajat maaseutualueet toimivat virkistyskäytössä jokamiehenoikeuden puitteissa. Virkistysalueiden ja rakennetun ympäristön yhteensovittamisesta tulee entistä haasteellisempaa taajamien kasvun ja tiivistämisen myötä. Samalla virkistysalueiden merkitys kasvaa. Virkistysreittien myötä nousee esille myös kevyen liikenteen kulkutapaosuuden kasvattaminen. Jalankulku ja pyöräily vähentävät ajoneuvoliikennettä ja sen aiheuttamia päästöjä ja muita haittavaikutuksia.

Vuonna 2010 laadittiin Nurmijärven kevyen liikenteen verkoston ja ulkoilureitistön suunnitelma. Työn tavoitteena oli koota yhdeksi kokonaisuudeksi nykyinen kevyen liikenteen ja ulkoilun verkosto sekä uudet reittitarpeet. Suunnitelma ohjaa kehityskuvaa tarkemman tason reitistön suunnittelua ja toteutusta.

4.13 NURMIJÄRVI SEUDULLA

Kehityskuvan periaatteet ja linjaukset ovat samansuuntaisia voimassa olevien maakuntakaavojen ja valmisteltavana olevan maakuntakaavan tarkistuksen perusrakenteen kanssa. Seudun 14 kuntaa koskevat maankäyttöä, asumista ja liikennettä ohjaavat strategiset tavoitteet eivät ole ristiriidassa kehityskuvan kanssa.

4.14 ARJEN SUJUVUUS

Arjen sujumisen kannalta on tärkeää, missä asukkaalle keskeiset arkiverkon paikat – työpaikat, palvelut ja virkistysalueet - sijaitsevat ja miten niiden välillä liikutaan – hyvä saavutettavuus.

Arjen sujuvuus on keskeistä ihmisten kokemalle hyvinvoinnille. Kehityskuvan keskeisillä linjauksilla tavoitellaan asukkaan näkökulmasta sujuvaa arkea ja toimivaa yhdyskuntaa. Arjen sujumisen kannalta on tärkeää, missä asukkaalle keskeiset arkiverkon paikat – työpaikat, palvelut ja virkistysalueet - sijaitsevat ja miten niiden välillä liikutaan – hyvä saavutettavuus. Myös asuinympäristön turvallisuus ja palveluiden saatavuus vaikuttavat arjen sujuvuuden kautta koettuun hyvinvointiin.

Tiivistämällä yhdyskuntarakennetta asuminen voidaan sijoittaa paremmin palveluihin nähden ja joukko liikenteen kehittämisedellytykset paranevat. Toisaalta keskittämällä asuminen pääosin asemakaavoitettuihin taajamiin luodaan väestöpohjaa palvelujen monipuolistumiselle ja lisääntymiselle.

4.15 KUNNAN VETOVOIMA

Nurmijärven on perusteltua profiloitua pientalovaltaisena kuntana.

Klaukkala on kasvanut muita kunnan taajamia voimakkaammin jo 1960-luvun puolivälistä alkaen. Tähän on vaikuttanut eniten Klaukkalan maantieteellinen sijainti. Se sijaitsee lähimpänä seudun pääkeskusta Helsinkiä sekä suuria työpaikkakeskitymiä Espoossa ja Vantaalla. Kasvun painottaminen Klaukkalaan tekee taajamasta pikkukaupunkimaisemman keskuksen, jossa on paremmat ja monipuolisemmat yksityiset ja julkiset palvelut. Rajamäen ja Kirkonkylän kasvu mahdollistaa vireiden ja omaleimaisten taajamien kehittymisen mm. kaupallisesti. Voimakas kasvu edellyttää tehokasta rakentamista. Tällöin laadukkaan ja vetovoimaisen elinympäristön luominen on haasteellisempaa ja entistä tärkeämpää. Useat Nurmijärvelle muuttavat haluavat asua pientalossa, mikä tarkoittaa, että jatkossakin Nurmijärven on perusteltua profiloitua pientalovaltaisena kuntana.

Monet muuttavat Nurmijärvelle rauhallisen, turvallisen ja luonnonläheisen elinympäristön houkuttelemisena. Keskeistä on tärkeiden vapaa- ja virkistysalueko-

konaisuuksien eheyden säilyttäminen ohjaamalla hajarakentaminen kyläkeskuksiin.

Hajarakentaminen voi ohjaamattomana pirstoa laajoja metsä- ja maisema-alueita.

Kasvun painottuessa eheytyviin taajamiin luonnonläheisyyden säilyttäminen on haaste alueiden tarkemmalle suunnittelulle. Ekologisesta näkökulmasta keskeistä on joki- ja purovarsien säilyttäminen avoimena ekologisen verkoston selkärankana.

Kunnan strategian mukaan tavoitteena on tarjota monipuolisia asumisvaihtoehtoja kaikissa taajamissa. Jokaisella taajamalla on omat erityispiirteensä, joista parhaita pyritään maankäytön kehityskuvassa vahvistamaan taajamien profiloinnilla.

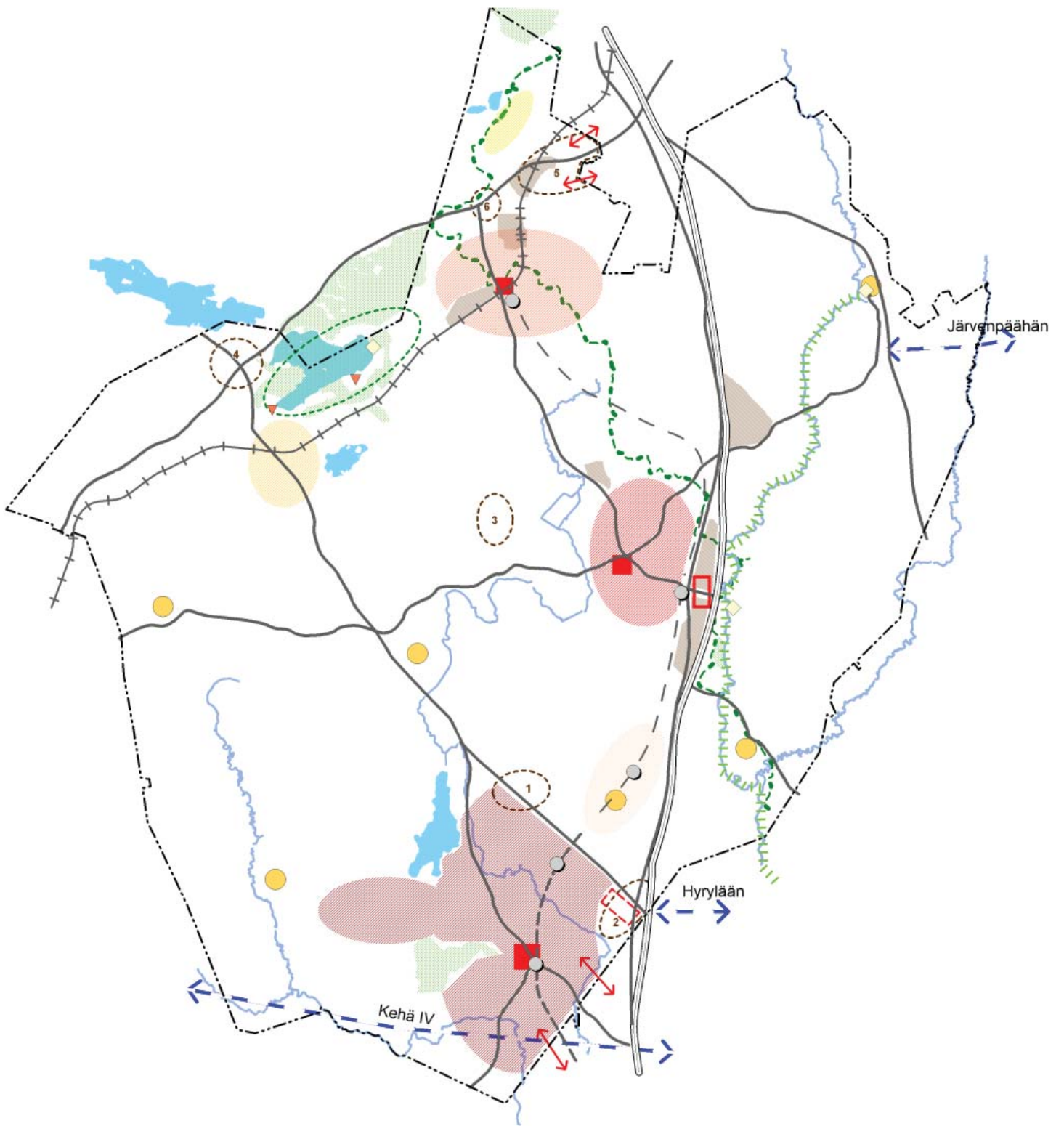
MAANKÄYTÖN KEHITYSKUVA 2040

Taajamat ja niiden painotukset

- Klaukkala, 25 800 asukasta vuonna 2040
- Kirkonkylä, 10 300 asukasta vuonna 2040
- Rajamäki, 8 200 asukasta vuonna 2040
- Röykkä, 2 550 asukasta vuonna 2040
- Herunen, 1000 asukasta vuonna 2040
- Klaukkala, keskustatoimintojen kehittäminen
- Kirkonkylä, keskustatoimintojen kehittäminen
- Rajamäki, keskustatoimintojen kehittäminen
- Kyläkeskukset (ja muu maaseutu, 12 150 asukasta vuonna 2040)

Muut merkinnät

- Hanko-Hyvinkää -rata
- Klaukkalan rata 2040
- Klaukkalan radan jatke 2040+
- Raideliikenteen asema
- Radanvarren kehittämisvyöhyke 2040+
- Potentiaalinen tilaa vaativan / erikoiskaupan suuryksikkö
- Maakuntakaavan tilaa vaativan / erikoiskaupan suuryksikkö
- Työpaikka-alue
- Hyvinvointipalvelukeskusten kehittämiskohde
- Päätie
- Moottoritie
- Uusi tieyhdistysarve
- Potentiaalinen uusi työpaikka-alue
- Maankäytön suunnittelun yhteistyöarve
- Merkittävä kehitettävä virkistyskohde
- Virkistysaluekokonaisuus
- 7 veljeksien ulkoilureitti
- Vantaanjoen Natura 2000 -alue, ehdolla
- Natura 2000 -alue
- Joki
- Järvi

NURMIJÄRVI

Nurmijärven kunta
Keskustie 2 B PL 37
01901 NURMIJÄRVI

Puhelin: 09 2500 21
Telefax: 09 2500 2010
Sähköposti: etunimi.sukunimi@nurmijarvi.fi